

Asociace výzkumných organizací

PROJEKT Vyhodnocení efektivity programu OPPP Prosperita

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

Název projektu:	Vyhodnocení efektivity programu OPPP Prosperita
Rok zahájení řešení:	2009
Rok ukončení řešení:	2009
Zadavatel:	Ministerstvo průmyslu a obchodu
Příjemce:	Asociace výzkumných organizací
Statutární zástupce:	Ing. Václav Neumajer
Řešitelský tým:	Ing. Miroslav Janeček, CSc. Ing. Jaroslav Kunčický, CSc. Ing. Karel Mráček, CSc. Ing. Václav Neumajer Ing. Tasilo Prnka, DrSc. Ing. Alena Tuťálková, CSc.

Září 2009

VYHODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI PROGRAMU OPPP PROSPERITA

(závěrečná zpráva)

Obsah:

0. Úvod	
1. Charakteristika programu PROSPERITA I	str. 1
1.1 Cíle programu	str. 1
1.2 Předmět podpory infrastruktury	str. 2
1.3 Uznatelné náklady (výťah)	str. 2
1.4 Výběr z kritérií přijatelnosti projektu	str. 4
1.5 Základní pojmy	str. 4
1.6 Požadavky na jednotlivé projekty podle výběrových kritérií programu	str. 5
1.7 Kvantifikace cílů programu a monitorovací ukazatele	str. 5
1.8 Udržitelnost a kontrola	str. 6
2. Dosavadní hodnocení výsledků programu Prosperita I	str. 7
2.1 Podpořené projekty	str. 7
2.2 Výťah ze Zprávy za rok 2007 (MPO) – program PROSPERITA	str. 9
2.3 Výťah ze zkrácené verze zprávy společnosti BermanGroup (11/2008)	str. 11
2.4 Výťah ze zkrácené verze zprávy společnosti Deloitte (11/2008)	str. 15
2.5 Výťah ze zkrácené verze zprávy Technologického centra AV ČR, v.v.i., Praha (11/2008)	str. 16
2.6 Poznámka ke zprávám zpracovaným BermanGroup, Deloitte a TC AV ČR	str. 25
3. Výsledky průzkumů AVO a jejich vyhodnocení	str. 26
3.1 Použitý metodický postup a zdroje dat	str. 26
3.2 Vytvořené nové objekty a plochy VTP/PI/CTT	str. 28

3.3 Obsazenost nových objektů a ploch VTP/PI	str. 30
3.4 Počet nově vytvořených pracovních míst a počet zasídlených firem	str. 31
3.5 Nabízené služby a činnosti v evaluovaných VTP/PI/CTT	str. 31
3.6 Spolupráce VTP/PI/CTT při zajišťování činností	str. 34
3.7 Financování VTP/PI/CTT ve vazbě na udržitelnost	str. 34
3.8 Analýza webových stránek jednotlivých VTP/PI/CTT	str. 36
4. Přínosy realizovaných projektů Prosperita I, problémy a směry dalšího zlepšení	str. 38
4.1 Přínosy a efekty realizovaných projektů Prosperita I	str. 38
4.2 Problémy a směry dalšího zlepšení	str. 42
4.3 Prosperita I a zvyšování inovační výkonnosti ČR (výsledky v kontextu hodnocení EIS)	str. 45
5. Návrhy a doporučení pro program Prosperita v novém programovacím období	str. 51

Přílohy

- 1) Přehled realizovaných projektů VTP/PI/CTT v programu Prosperita**
- 2) Dotazníky – program Prosperita**
- 3) Výběr odpovědí na doplňující otázky k financování (součást strukturovaných rozhovorů)**
- 4) Analýza webových stránek jednotlivých VTP/PI/CTT**
- 5) Prezentace jednotlivých VTP/PI/CTT s fotodokumentací (na přiloženém DVD)**

0. ÚVOD

Asociace výzkumných organizací získala na základě výběrového řízení od Ministerstva průmyslu a obchodu zakázku na řešení projektu „Vyhodnocení efektivnosti programu OPPP Prosperita“. Cílem projektu bylo provést vyhodnocení programu Prosperita I formou evaluace efektivnosti, vyvodit závěry a doporučení směrem k OPPI a zjistit potenciální problémy, jež by mohly ohrozit udržitelnost projektů a k jejichž odstranění budou přijata opatření. Projekt byl hrazen z prostředků Prioritní osy 5 „Prostředí pro podnikání a inovace“ Operačního programu Podnikání a inovace.

1. CHARAKTERISTIKA PROGRAMU PROSPERITA

1.1 Cíle programu

Operační program Průmysl a podnikání (OPPP) byl vyhlášen na období 2004 – 2006. Konečná uzávěrka příjmu žádostí byla 10/2006 s tím, že přidělené prostředky mohly být nárokovány nejpozději do 9/2008.

V **Prioritě 1** – Rozvoj podnikatelského prostředí, v **Opatření 1.1** Infrastruktura pro průmyslový výzkum, byl vyhlášen program podpory PROSPERITA (nyní PROSPERITA I). Předmětem programu PROSPERITA byl proces zakládání, činnosti a rozvoje:

- vědeckotechnických parků a podnikatelských inkubátorů, vytvářejících podmínky pro vznik a rozvoj malých a středních inovačních firem zaměřených na realizaci nových technologií a konkurenceschopných výrobků a služeb,
- center pro transfer technologií napomáhajících přenosu technologií do firem.

Podle předpokladů by projekty programu Prosperita měly fungovat vždy v úzké spolupráci s vysokými školami, vědeckými pracovišti a výzkumnými ústavami, čímž dochází k zapojování akademiků i studentů do podnikatelské praxe.

Cílem tohoto programu byla podpora infrastruktury pro posilování vazeb výzkumu a vývoje na průmysl jako např.:

- podpora infrastruktury pro průmyslový výzkum, technologický rozvoj a inovace,
- zlepšení prostředí pro technologicky orientované podnikatelské subjekty,
- infrastruktura pro povzbuzení spolupráce mezi průmyslem a výzkumnými institucemi.

Hlavním cílem programu bylo vytvoření a posílení infrastruktury pro:

- rozvoj vědeckotechnických parků a center aplikovaného výzkumu pro realizaci špičkových technických řešení,
- zakládání a rozvoj podnikatelských inkubátorů pro podniky inovačního charakteru, zakládání a rozvoj center pro transfer technologií,
- spolupráci různých národních programů výzkumu a vývoje a technologických programů s cílem zajištění synergického efektu při využití jejich výsledků v praxi,
- podporu propojení informačních sítí národních a evropských vědeckotechnických a výzkumných center,
- zavádění vhodných podmínek pro transfer technologií,
- větší integraci a spolupráci univerzit a vědeckých organizací s podniky inovačního charakteru,

- podporu inovačního podnikání a snížení jeho rizikovosti využitím synergického efektu a součinnosti inovačních a poradenských firem soustředěných do vědeckotechnických parků a dále přispění ke zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky ČR.

Cílem programu není zejména:

- přímá podpora jednotlivých inovačních podniků,
- podpora projektů revitalizace neživotaschopných vědeckotechnických center a inkubátorů,
- podpora stejných projektů pobídkových investorů s uznatelnými náklady, na které již byla podpora poskytnuta prostřednictvím národních programů,
- podpora konkrétních inovačních projektů, které lze podporovat v rámci Opatření 2.2 programu OPMP.

1.2 Předmět podpory infrastruktury

Předmětem podpory infrastruktury v rámci programu Prosperita je proces zakládání, činnosti a rozvoje vědeckotechnických parků a podnikatelských inkubátorů, vytvářejících podmínky pro vznik a rozvoj malých a středních inovačních firem zaměřených na realizaci nových technologií a konkurenceschopných výrobků a služeb, dále pak center pro transfer technologií zajišťujících využívání duševního vlastnictví. Projekt se může týkat stavební investiční akce, nestavební investiční akce, a činností a služeb podporovaných tímto opatřením. Projekt může být členěn do etap.

Zejména jde o tyto podporované aktivity:

- přípravné a projekční práce (musí být v úzké návaznosti na projekt),
- pořízení dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku včetně technického zhodnocení (výstavba, koupě),
- rekonstrukce dlouhodobého hmotného investičního majetku,
- pořízení, technické zhodnocení, oprava strojů a zařízení,
- pořízení a/nebo technické zhodnocení informačních a komunikačních technologií,
- zajištění výhodných podmínek při nájmu výzkumných, výrobních a kancelářských prostor,
- poskytování cenově zvýhodněných poradenských a jiných služeb v rámci činnosti vědeckotechnických parků a podnikatelských inkubátorů malým a středním podnikům inovačního charakteru,
- zajištění činnosti vědeckotechnických parků, inkubátorů pro inovační firmy, pracovišť zajišťujících transfer technologií a činnost národních sítí.

Podporované činnosti mohou být např.:

- vyhledávání a hodnocení projektů – aktivní přístup v propagaci podnikavosti, hodnocení obdržných návrhů firem žádajících o zařazení do inkubátoru, atd.,
- ochrana duševního vlastnictví – patentové služby, registr patentů na regionální a národní úrovni,
- networking – pořádání konferencí, workshopů, vyhledávání partnerů pro spolupráci průmyslu a vysokých škol,
- podpora komunikace mezi vědecko-výzkumnými institucemi a průmyslem – sběr informací o nabídkách vědecko-výzkumných institucí a požadavcích průmyslu,
- další činnosti směřujících k naplnění cíle tohoto opatření.

1.3 Uznatelné náklady (výťah)

a) Kupní cena nemovitostí a pozemků pro související dopravní či technickou infrastrukturu, v přímé souvislosti s realizací cíle tohoto opatření,

- b) Projektová příprava a projektová dokumentace projektu, zahrnující:
- dokumentaci k vydání územního rozhodnutí, stavebního povolení a prováděcí dokumentaci,
 - vyhodnocení závazků z hlediska ochrany životního prostředí potvrzené Ministerstvem životního prostředí a riziková analýza,
 - veřejnou architektonickou soutěž (architektonickou, konstrukční, kombinovanou).
- c) Příprava území zahrnující:
- úpravy, kterými se mění vzhled nebo odtokové poměry území (terénní úpravy),
 - sadové úpravy a oplocení území.
- d) Technická a dopravní infrastruktura zahrnující:
- výstavbu a rekonstrukce místních a účelových komunikací a zpevněných ploch včetně chodníků a veřejného osvětlení,
 - výstavbu a rekonstrukci dešťové kanalizace a objektů sloužících k retenci,
 - přeložky technického vybavení území a přeložky dalšího vybavení území,
 - odstranění nevyužitých staveb,
 - výstavbu či rekonstrukci přípojek médií a kanalizace objektů,
 - jednotnou či splaškovou kanalizaci, vodovod, elektrické vedení a plynovod včetně provozních objektů, pokud nemohou být hrazeny z jiných zdrojů; náklady na tyto objekty jsou uznatelné max. do výše 40% z celkových nákladů na tyto objekty.
- e) Výstavba či rekonstrukce nemovitostí (stavební část stavby, včetně technického zařízení budov a napojení na zdroje a veřejné sítě) v přímé souvislosti s realizací cíle tohoto opatření.
- f) Další stavební náklady vyvolané realizací projektu, pokud jejich vynaložení představuje úsporu prostředků vynakládaných v rámci tohoto opatření.
- g) Pořízení a technické zhodnocení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, včetně informačních a komunikačních technologií (ICT) souvisejících s cíli činnosti, včetně odpisů hmotného a nehmotného majetku.
- h) V případě pronájmu nemovitosti – vlastní náklady na pronájem kancelářských prostor nezbytných pro fungování subjektů naplňujících cíl tohoto opatření, do výše ceny v místě obvyklé¹⁵.
- i) Nezbytné náklady na vybavení kancelářských prostor provozovatele vědeckotechnického parku, podnikatelského inkubátoru nebo centra pro transfer technologií.
- j) Maximálně 50% provozních nákladů z celkových uznatelných nákladů u subjektů naplňujících cíl tohoto opatření. Tyto náklady zahrnují rovněž:
- mzdové náklady včetně sociálního a zdravotního pojištění pro zaměstnance, kteří se přímo podílejí na realizaci cíle projektu, na který byla podpora poskytnuta (v případě centra pro transfer technologií může být tato položka uznatelných nákladů projektu zvýšena, maximálně však do výše dvojnásobku průměrného příjmu v daném regionu),
 - cestovní náklady na cesty tuzemské a zahraniční, směřující k úspěšnému založení, fungování a rozvoji subjektů naplňujících cíl tohoto opatření apod.
- k) Náklady externích konzultantů, které využívá inkubátor pro poskytování služeb inovačním podnikům v inkubátoru umístěných.
- l) Náklady na propagaci subjektů naplňujících cíl tohoto opatření. Zahrnuje také náklady na pracovní setkání, semináře a workshopy, zaměřené k naplnění cíle opatření.
- m) Náklady za pronájem plochy podnikům inovačního charakteru v podnikatelském inkubátoru za zvýhodněné ceny ve výši 50%, resp. 40% resp. 30% pronájmu po dobu 3 po sobě jdoucích let pro inovační firmu v inkubátoru. Současně platí, že výše zvýhodněného nájmu bude stanovena dle ceny obvyklé v daném regionu, max. však 2000,- Kč/m² za rok.

1.4 Výběr z kritérií přijatelnosti projektu

Z kritérií přijatelnosti konkrétního projektu jsou pro hodnocení projektů významná následující kritéria:

- doba fungování projektu musí být minimálně pět let od poskytnutí poslední platby,
- projekt musí být šetrný k životnímu prostředí,
- žadatel o dotaci musí zajistit spolufinancování nákladů na realizaci projektu z vlastních nebo ostatních zdrojů (např. bankovní úvěr),
- u projektů vědeckotechnických parků a inkubátorů musí žadatel o podporu prokázat vazbu na odpovídající vzdělávací, výzkumné a vývojové kapacity, přičemž musí být zároveň prokázána vazba na inkubátor a vzájemná spolupráce s ním,
- centra pro transfer technologií budou zřizována pouze ve vazbě na vědeckotechnické parky, vysoké školy, výzkumné ústavy.

Příjemce podpory je povinen o uznatelných nákladech projektu a použití dotace vést oddělenou evidenci a dokumentaci stanovenou v Podmínkách rozhodnutí o poskytnutí dotace. Příjemce podpory je povinen archivovat všechny dokumenty týkající se podpořeného projektu po dobu 10 let od data vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Příjemce podpory je povinen poskytovat informace o realizaci podpořeného projektu v rozsahu stanoveném Rozhodnutím o poskytnutí dotace vydaným Správcem programu.

Příjemce podpory je povinen umožnit přímý přístup zaměstnancům Ministerstva průmyslu a obchodu, implementační agentury nebo jimi pověřeným zástupcům na místa související s realizací projektu a umožnit jim přímou kontrolu dodržování Podmínek Programu.

Příjemce podpory je povinen předkládat poskytovateli nebo příslušné implementační agentuře aktuální údaje pro vyhodnocení monitorovacích ukazatelů přínosů projektu za období od data poskytnutí podpory do konce třetího kalendářního roku následujícího po roce, v němž došlo k vyplacení dotace, s půlroční frekvencí ve formátu stanoveném poskytovatelem podpory.

1.5 Základní pojmy

Podnikatelským inkubátorem se rozumí prostředí převážně pro začínající inovativní firmy, které požívají za předem stanovených podmínek zvýhodněného nájemného a služeb poskytovaných provozovatelem inkubátoru, a které jsou schopny uplatnit svůj produkt v rozumném časovém horizontu, na trhu.

Vědeckotechnickým parkem se rozumí subjekt orientovaný do oblasti vědy, technologie, inovačního podnikání a odborného vzdělávání, který funguje v úzké spolupráci s vysokými školami, vědeckými pracovišti a výzkumnými ústavy, přičemž má dvě základní funkce – inovační a inkubační. Vědeckotechnický park může sloužit jako subjekt zastřešující podnikatelský inkubátor, inovační centrum a centrum pro transfer technologií.

Centrem pro transfer technologií se rozumí subjekt, který ve spolupráci s výzkumnými institucemi a vysokými školami poskytuje služby napomáhající transferu technologií do firem, jak na domácí tak na mezinárodní úrovni, přičemž také zajišťuje potřebné zdroje pro realizaci technologického transferu a současně poskytuje odborné poradenství a poradenství v oblasti ochrany duševního a průmyslového vlastnictví. Centrum pro transfer technologií neprovozuje vlastní výzkumná pracoviště, neprovádí vlastní výzkum ani ověřovací výzkum transferovaných technologií.

1.6 Požadavky na jednotlivé projekty podle výběrových kritérií programu

- **Vědecko-technický park**

Měl by mít vazbu na konkrétní výzkumný ústav, vysokou školu, popř. jinou instituci terciárního vzdělávání a zajišťovat funkce vědeckotechnického parku (provozovat podnikatelský inkubátor a centrum pro transfer technologií, provádět školící a vzdělávací činnosti).

- **Podnikatelský inkubátor**

Měl by mít vazbu na konkrétní výzkumný ústav, vysokou školu, popř. jinou instituci terciárního vzdělávání a vazbu na vědeckotechnický park a spolupracovat s ním. Měl by zajišťovat funkce podnikatelského inkubátoru (dotované poradenské služby, dotované technické služby, poradenství v oblasti začínajících (start-up) firem, školící a vzdělávací funkce).

- **Centrum pro transfer technologií**

Mělo by mít vazbu na konkrétní výzkumný ústav, vysokou školu, popř. jinou instituci terciárního vzdělávání. Mělo by plnit funkce centra pro transfer technologií (technologický transfer z/do ČR, mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji, odborné poradenství, technologické audity, kooperační burzy, technologické burzy, technology watch, vytváření a udržování databáze partnerů pro technologický vývoj, účast na výstavách, konferencích a seminářích, zajišťování zdrojů pro rozvoj firem).

Pozn.: Technologický audit – cílem je zjistit a porovnat technologickou úroveň firmy a posoudit schopnost firmy implementovat nové technologie. Kooperační burza – je to setkání zástupců firem a vývojových pracovišť s cílem navázat spolupráci na komerčním vývoji technologií. Technologická burza – umožňuje setkání podniků z různých zemí s cílem navázat vzájemně prospěšnou spolupráci při společném vývoji, výrobě a podnikání (joint ventures). Technology watch – centrum zajišťuje zájemcům z řad výzkumných organizací a inovačních podniků pravidelné dodávání souhrnných informací o novinkách ve vybraném technologickém oboru (např. o možnostech zapojení do mezinárodních výzkumných projektů rámcových programů EU, pořádaných konferencí a výstavách a technologických novinkách).

Důležitá je odborná způsobilost pracovníků centra (snaha o další vzdělávání a zvyšování kvalifikace v této oblasti).

1.7 Kvantifikace cílů programu a monitorovací ukazatele

Při vyhlášení programu PROSPERITA byly vyhlášeny následující cíle:

- počet podpořených inkubátorů a vědeckotechnických parků – cca 15 / programovací období,
- počet inovačních firem podpořených inkubátory a vědeckotechnickými parky – 300 / programovací období,
- vybudovaná, renovovaná (modernizovaná) nebo koupená podlahová plocha – cca 30.000 m² / programovací období,
- počet projektů vedoucích k realizaci ochrany duševního vlastnictví – 50 / programovací období,
- počet vědeckovýzkumných institucí a vysokých škol zapojených v rámci podpořených projektů – 20 / programovací období.

K posouzení stanovených cílů OPPP je využíván vytvořený monitorovací systém ISOP sloužící jako centrální databáze, v jejímž rámci byly hodnoceny použité indikátory. Cílové hodnoty indikátorů pro měření cílů OPPP byly na počátku programovacího období naplánovány na základě odborných analýz a expertních odhadů. Ve většině případů byly plánované cílové hodnoty překročeny (někdy i výrazně), a specifické i operační cíle OPPP je

proto možné z tohoto pohledu považovat za naplněné.

V souvislosti se článkem 34 Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999, o obecných ustanoveních o strukturálních fondech vypracovává Řídící orgán operačního programu výroční zprávy a po schválení Monitorovacím výborem je předkládá Evropské komisi. V době zpracování této studie byly vyhotoveny a EK schváleny zprávy za roky 2005, 2006 a 2007.

1.8 Udržitelnost a kontrola

Udržitelnost znamená minimální dobu (obvykle 5 let po skončení projektu), po kterou je žadatel povinen udržet výsledky projektu uvedené v Rozhodnutí o poskytnutí dotace a v Podmínkách. S touto povinností bylo nutno počítat již při prvotní analýze a rozhodování o nastavení projektové žádosti. Po dobu udržitelnosti je příjemce podpory povinen zpracovávat a předkládat pravidelné monitorovací zprávy o výsledcích projektu. Teprve po dosažení stanovené minimální udržitelnosti výsledků projektu lze konstatovat, že projekt splnil závazné ukazatele a byl úspěšně realizován.

Kdykoli v průběhu realizace (od vydání Rozhodnutí) projektu a 10 let po jeho ukončení je třeba počítat s možností kontroly ze strany oprávněných subjektů (zejména poskytovatele dotace, finančního úřadu nebo pověřených orgánů EU).

2. DOSAVADNÍ HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ PROGRAMU PROSPERITA

2.1 Podpořené projekty

Z celkového počtu 69 podaných projektů do programu PROSPERITA I v letech 2004-2006 bylo schváleno a podpořeno **32 projektů**. Celková dotace dosáhla výše 1714, 408471 mid. Kč. Tato částka byla v roce 2008 proplacena. V programu se vyčerpaly všechny přidělené prostředky.

Přidělené dotace měly podpořit vznik a provoz více jak 31 700 m² vědeckotechnických parků a 30 000 m² podnikatelských inkubátorů. Na této ploše má mít sídlo více než 530 inovativních firem a má být vytvořeno 2 200 nových pracovních míst. U center transferu technologií je plánováno 400 přenosů technologií do firem.

Ze zprávy o výsledcích OPPP „Výsledky, hodnocení a dopady pro nové programové období 2007 – 2013“ (MPO, 6/2009) pro program PROSPERITA uvádíme:

„Jak přijaté žádosti, tak podpořené projekty se koncentrují do Jihomoravského, Moravskoslezského, Středočeského a Zlínského kraje. Dohromady na tyto kraje připadá 44 z celkem 62 přijatých žádostí (71 %) a 22 z celkem 32 podpořených projektů (68,8 %). Naopak kraje Karlovarský, Liberecký a Vysočina nezískaly z programu PROSPERITA ani jeden projekt. V případě Karlovarského a Libereckého kraje nebyla dokonce přijata ani jedna žádost o poskytnutí dotace z tohoto programu. Z analýzy dat vyplývá, že většina projektů byla komplexně zaměřena, zahrnovala aktivity zaměřené jak na rozvoj VTP, tak podnikatelského inkubátoru a/nebo centra pro transfer technologií. Jelikož v praxi zemí s rozvinutou tržní ekonomikou se efektivní VTP vyznačují vlastními kapacitami pro inkubaci firem a transfer technologií, je toto komplexní zaměření velké části podpořených projektů hodnoceno jako velmi přínosné. V rámci programu PROSPERITA vzniklo celkem 45 nových VTP, podnikatelských inkubátorů a center pro transfer technologií“.

Seznam projektů

	Název příjemce	Název projektu	Adresa
1.	Vědeckotechnický park Plzeň. a.s.	Vědeckotechnický park Plzeň	Riegrova 1, 306 25 Plzeň
2.	VYRTYCH – Technologický park a inkubátor, s.r.o.	Technologický park a Inkubátor Břežno	Židněves 116, 294 06 Břežno
3.	Regionální centrum kooperace, a.s.	Vědeckotechnický park Slavičín, Provozní část	Komenského 882, 763 21 Slavičín
4.	BIC Ostrava, s.r.o.	BIC Ostrava – rozšíření služeb	Mostárenská 1, 703 00 Ostrava
5.	Agentura pro ekonomický rozvoj Vsetínska, o.p.s.	Podnikatelský inkubátor Vsetín	Horní náměstí 3, 755 01 Vsetín
6.	Podnikatelský inkubátor Nymburk, příspěvková organizace	Výstavba a provoz podnikatelského Inkubátoru v Nymburce	Za Žoskou 2506, Nymburk
7.	Masarykova univerzita v Brně	Centrum pro transfer technologií Masarykovy univerzity v Brně	Žerotínovo nám. 9, 601 77 Brno
8.	Univerzita Palackého v Olomouci	Podnikatelský inkubátor Vědeckotechnického parku Univerzity Palackého v Olomouci	Šlechtitelů 21, 763 71 Olomouc
9.	Univerzita Palackého v Olomouci	Rozvoj Vědeckotechnického parku Univerzity Palackého v Olomouci	Šlechtitelů 21, 763 71 Olomouc
10.	TechnoPark Pardubice, k.s.	TechnoPark Pardubice – Vědeckotechnický park	U Panasonicu 376, 530 02 Pardubice
11.	TechnoPark Pardubice, k.s.	TechnoPark Pardubice –	U Panasonicu 376, 530 02

		Podnikatelský inkubátor	Pardubice
12.	VÚSH, a.s.	Podnikatelský inkubátor Brno - Jih	Hněvkovského 65, 617 00 Brno
13.	Jihomoravský kraj	INBIT – výstavba biotechnologického inkubátoru	Kampus MU, Brno - Bohunice
14.	Město Slavičín	Vědeckotechnický park Slavičín – Investiční část	Komenského 882, 763 21 Slavičín
15.	Technologické inovační centrum, s.r.o.	Podnikatelské inovační centrum Zlín	Vavrečkova 5262, 760 01 Zlín
16.	Technologické inovační centrum, s.r.o.	Projekt podnikatelského inkubátoru, vědeckotechnického parku a centra pro transfer technologií ve Zlínském kraji	Vavrečkova 5262, 760 01 Zlín
17.	ENKI, o.p.s.	Třeboňské inovační centrum – II. etapa realizace	Dukelská 145/1, 379 82 Třeboň
18.	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	I. etapa koncipování VTP České Budějovice	Braníšovská 31, 370 05 České Budějovice
19.	Ústav jaderného výzkumu Řež, a.s.	Vědeckotechnický park a podnikatelský inkubátor Řež	250 68 Husinec – Řež 130
20.	Institut EuroSchola, o.s.	STEEL IT – Zřízení podnikatelského inkubátoru v oblasti informačních a komunikačních technologií na Těšínském Slezsku	Nám. Svobody 527, 739 61 Třinec
21.	RVP Invest, a.s.	Podnikatelský inkubátor RVP Invest, a.s. ve Fulneku	Jerlochovice 120. 742 45 Fulnek
22.	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava	Technologický pavilon CPIT – TL2, Centrum pokročilých inovačních technologií	17.listopadu 15, 708 33 Ostrava - Poruba
23.	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava	Start-up RCTT, Regionální centrum transferu technologií	17.listopadu 15, 708 33 Ostrava - Poruba
24.	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Vědeckotechnický park a centrum transferu technologií při UTB ve Zlíně	Vavrečkova 5262, 760 01 Zlín
25.	EUROSIGNAL, a.s.	Vědecko-technický park Mstěnice	U nádraží 34, 250 91 Zeleneč - Mstěnice
26.	Podnikatelské centrum Rumburk VTP, s.r.o.	Projekt Vědeckotechnického parku – Podnikatelské centrum Rumburk VTP s.r.o. (zkrácený název VTP Rumburk)	Melušova 982, 408 01 Rumburk
27.	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	Dobudování vědeckotechnického parku v Nových Hradech	Zámek 136, 373 33 Nové Hradky
28.	Jihomoravský kraj	Vědeckotechnický park JMK - provoz	U Vodárny 2, 616 00 Brno
29.	JIC, zájmové sdružení právnických osob	INBIT – provoz biotechnologického inkubátoru	Kampus MU, Brno - Bohunice
30.	JIC, zájmové sdružení právnických osob	Vědeckotechnický park JMK - provoz	U Vodárny 2, 616 00 Brno
31.	JIC, zájmové sdružení právnických osob	Technologický inkubátor VUT - provoz	U Vodárny 2, 616 00 Brno
32.	Statutární město Hradec Králové	Technologické centrum Hradec Králové	Piletická 486/19, 503 41 Hradec Králové

2.2 Výťah ze Zprávy za rok 2007 (MPO) – program PROSPERITA

a) Popis stavu projektů v rámci opatření

V roce 2007 vzhledem k ukončení Programovacího období již Regionální kanceláře CzechInvestu nepřijaly žádný nový projekt. V roce 2006 proběhly všechny hodnotitelské komise, ve kterých bylo hodnoceno celkem 47 projektů. Z těchto 47 projektů přijatých v roce 2006 bylo v roce 2007 dokončeno hodnocení zbývajících 7 projektů. 4 projekty byly zamítnuty, pro 3 projekty bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace.

K vydání rozhodnutí pro dva z těchto projektů došlo v roce 2007 až po registraci akcí na Ministerstvu financí (ve smyslu § 5 odst. 5 Vyhlášky Ministerstva financí č. 40/2001 Sb.). Z vytvořeného zásobníku projektů, který vznikl v roce 2006 a obsahoval 5 projektů, byl z důvodu využití nečerpaných zdrojů alokace vybrán jeden projekt, pro který bylo vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace (projekt Vědecko-technický park Mstětice). Ostatní projekty byly zamítnuty z důvodu nedostatku zdrojů.

b) Regionální hledisko projektů v rámci opatření

Počet projektů v zapojených regionech v roce 2007 oproti roku 2006 posílil ve Středočeském kraji (Vědecko-technický park Mstětice) a Pardubickém kraji (Technopark Pardubice). Spektrum žadatelů zůstalo obdobné – od účelově založených společností, přes zavedené provozovatele obdobných zařízení, podnikatelské subjekty, výzkumné organizace a vysoké školy.

Ve vztahu k počtu přijatých projektů byly aktivní tradičně všechny „univerzitní“ regiony. Ani v roce 2007 nebyly žádné projekty předloženy v kraji Libereckém a Karlovarském. V kraji Vysočina nebyl nakonec podpořen po vyhodnocení žádný projekt.

c) Nejvýznamnější projekt

Následující projekt lze pro program Prosperita považovat za nejvýznamnější jak vybudovanou plochou, objemem investice, tak i regionálním významem.

Projekt vědeckotechnického parku a podnikatelského inkubátoru žadatele **Technopark Pardubice, k.s.** je dosud největším projektem z pohledu požadované dotace v celkové výši 299794 tis. Kč, tak i vybudováním 4 315 m² plochy vědeckotechnického parku a 6 552 m² plochy podnikatelského inkubátoru. Výsledkem projektu bude další zapojení Univerzity Pardubice do spolupráce s průmyslem a vítané propojení možnosti exportovat výrobky a služby s vysokou přidanou hodnotou firem zasídlených ve VTP a inkubovaných firem díky vazbě na obchodní model free zone a projekt letiště Pardubice. Projekt tak získává zajímavý mezinárodní prvek, který se stane přínosem jednak pro komercializaci výzkumu a vývoje, rovněž dojde k posílení reálných vazeb akademické a podnikatelské sféry v daném regionu, což představuje naplnění cílů opatření 1.1.

d) Problémový projekt

Mezi podanými projekty nebyl žádný problémový projekt ve vztahu k formálním náležitostem. Problémovými oblastmi jsou následující témata – lidské zdroje, tj. dostatečné personální zajištění a dostatek zkušeností s obdobnými projekty, a soulad se zaměřením cílů opatření, resp. programu.

U projektů, které měly zahájit v roce 2007 realizaci projektu výstavbou prostor, se stala limitujícím prvkem doba vydání stavebního povolení, a to konkrétně v případě projektu Podnikatelského centra **RUMBURK, VTP, s.r.o** nebo vazba na zpoždění výstavby většího

investičního celku, ve kterém je projekt zakomponován v případě projektu **INBIT - výstavba biotechnologického inkubátoru** v rámci kampusu Masarykovy Univerzity. U těchto projektů se podařilo díky spolupráci pracovníků Řídicího orgánu (MPO) a implementační agentury CzechInvest nalézt řešení vzniklé situace a projekty pokračují v investiční akci dle nového harmonogramu a schváleného dodatku k vydanému Rozhodnutí.

e) Věcné indikátory – plnění

Označení	Cílová hodnota (po skončení programu)	Hodnota indikátoru z rozhodnutých projektů k 31. 12. 2007	Hodnota indikátoru z realizovaných projektů k 31. 12. 2007
PU 01, SU 11 Počet nově vzniklých inkubátorů, VTP a center pro transfer technologií	15	56	0
PU 02, SU 10 Vybudované podnikatelské prostory a objekty (podlahová plocha vybudovaná, renovovaná, koupená)	30 000	29 336,76	0
SU 43 Počet inovačních firem podpořených inkubátory, VTP a centry pro transfer technologií	300	571	0
SU44 Počet projektů vedoucích k realizaci ochrany duševního vlastnictví	50	52	0
SU45 Počet vědeckovýzkumných institucí a vysokých škol zapojených v rámci podpořených projektů	20	67	0

f) Další směřování opatření a závěr

Ve sledovaném období se naplnila očekávání získaná při konzultacích a akcích na podporu generování dalších projektů. Potvrdila se i náročnost přípravy a administrace žádosti o platbu, které v roce 2007 začala implementační agentura CzechInvest administrovat. Postupně se zlepšovala úroveň kvality podkladů od žadatele, na kterých se pozitivně projevila aktivita agentury CzechInvest zvýšit podporu vzdělávání manažerů. Tomu napomáhají pořádaná setkání zpracovatelů stávajících i nových projektů, na kterých jsou diskutovány zkušenosti z přípravy a realizace projektu včetně předání aktuálních informací administrátorem programu. Tyto akce jsou plánovány i na další období. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem lze předpokládat, že Opatření 1.1 splní svůj cíl a stane se významným nástrojem podpory inovačního podnikání v ČR. Nezbytnou součástí byla marketingová podpora CI a práce v regionech, včetně kontrol projektů v místě realizace. Parametry programu jsou plněny dle předpokladů a přes svoji náročnost jsou nastaveny přijatelně pro stranu předkladatelů i poskytovatele dotace.

2.3 Výťah ze zkrácené verze zprávy společnosti BermanGroup (11/2008)

Na základě požadavku MPO vypracovala společnost BermanGroup zprávu „Vyhodnocení dopadů realizace Operačního programu Průmysl a podnikání 2004 – 2006 na hospodářský vývoj v regionech soudržnosti České republiky“. Zpráva byla vydána v listopadu 2008. Ze zkrácené verze zprávy vyjímáme:

a) Poptávka a rozložení podpory z programu v regionech ČR

Z údajů v přijatých žádostech vyplývá, že o podporu z programu Prosperita se podstatně více ucházely subjekty z moravských regionů, tzn. Jihovýchod, Střední Morava a Moravskoslezsko. Jediným regionem s významným počtem žádostí o podporu v Čechách je region středních Čech. Při pohledu na jednotlivé kraje však pozorujeme, že tato poptávka v moravských regionech je koncentrována do tří krajů – Jihomoravského, Zlínského a Moravskoslezského, přičemž kraje Olomoucký a Vysočina vykazují výrazně nižší počet žádostí.

Vzhledem k tomu, že instituce, jakými jsou VTP, CTT, ale i inkubátory, se koncentrují do významných hospodářských center, lze tak předpokládat, že rozhodující část poptávky po podpoře z programu Prosperita pochází z brněnské a ostravské metropole a ze Zlína, jež jsou centry krajů s nejvyšším počtem přijatých žádostí o poskytnutí podpory. V případě Středočeského kraje lze silnou poptávku vysvětlit blízkostí Prahy, jakožto dominantního hospodářského centra země. Dohromady tyto 4 kraje (Jihomoravský, Moravskoslezský, Zlínský a Středočeský) představují 55 z celkem 67 (82,1 %) přijatých žádostí.

Územní rozložení poptávky po podpoře vzniku a/nebo rozvoje infrastruktury pro průmyslový VaV a inovace tak velmi silně koreluje s lokalizací akademických a jiných výzkumných institucí v ČR. Hlavním centrem těchto institucí je Praha, přičemž aktivity pražských VaV institucí (zejména univerzit) se stále více realizují také ve Středočeském kraji. Brno a Ostrava jsou hlavními centry tohoto typu institucí na Moravě. Významnou výjimku tak představuje počet podaných žádostí ve Zlínském kraji. Jelikož ve Zlíně není koncentrace speciálních podpůrných institucí a ani Univerzita Tomáše Bati není větší či významnější než podobné subjekty v dalších krajských centrech, nabízí se otázka, proč právě ve Zlínském kraji byla generována mimořádně silná poptávka (11 přijatých žádostí) po podpoře z programu Prosperita. Ve velikostně a strukturálně srovnatelných krajích (např. Liberecký a Královéhradecký kraj) je přitom počet přijatých žádostí minimální, stejně jako v některých krajích s rozsáhlejším akademickým sektorem (Plzeňský a Olomoucký kraj).

Jelikož „úspěšnost“ rozhodnutí o podpoře projektů byla v jednotlivých regionech srovnatelná, nejvíce projektů připadá na výše uvedené kraje s největším počtem žádostí – celkem jde o 21 z 31 (67,7 %) realizovaných projektů. Při zohlednění velikosti krajů je tak nejúspěšnějším krajem (dle počtu podpořených projektů) Zlínský kraj s celkem 6 podpořenými projekty. Úspěšnost regionů při získávání dotací však lze hodnotit také objemem získaných prostředků. Z tohoto pohledu získaly nejvíce Středočeský a Pardubický kraj a další kraje s vyšším počtem projektů. Specifikem v tomto případě je Pardubický kraj, který při „pouhých“ 2 projektech obdržel druhý nejvyšší podíl poskytnutých prostředků.

Finančně objemné projekty jsou zaměřeny zejména na výstavbu a/nebo rekonstrukci budov pro provoz uvedených institucí, tzn. na vytvoření materiálních podmínek pro jejich provoz. Nicméně z hlediska dopadů na hospodářský rozvoj regionů, resp. podmínky pro průmyslový

VaV, má mnohem větší význam charakter a kvalita služeb poskytovaných institucemi jako jsou podnikatelský inkubátor, VTP nebo CTT. Vzhledem k poměrně krátké historii obdobných institucí v ČR je jedním z klíčových faktorů rozsahu a kvality služeb poskytovaných těmito institucemi doba jejich existence.

Pokud tedy v daném regionu teprve dochází k výstavbě prostor, aniž by předtím žadatel provozoval např. podnikatelský inkubátor (a měl tak zkušený tým lidí nabízející adekvátní strukturu a kvalitu služeb), nelze přes jakkoliv objemnou dotaci očekávat vyšší dopad na rozvoj regionu ve srovnání s možnými dopady projektů zaměřených na provoz, které jsou dle objemu poskytnuté dotace výrazně nižší. To platí pouze v krátkém a středním období (cca do roku 2010). V delším období znamená objemnější dotace (při efektivním využití prostředků) vytvoření větších kapacit pro provoz např. podnikatelského inkubátoru. Nicméně pro skutečné využití vytvořených podmínek bude rozhodující kvalita fungování dané instituce. Hodnocení kvality poskytovaných služeb jednotlivých inkubátorů, VTP a CTT však nelze provést z dat monitorovacího systému a provedení adekvátního terénního šetření by převýšilo rozsah tohoto hodnotícího projektu.

b) Fyzické výstupy realizovaných projektů programu Prosperita dle regionů ČR

Fyzickými výstupy projektu se v terminologii evaluací rozumí konkrétní přímé výstupy projektu pořízené za prostředky získané v rámci dotace. V rámci programu Prosperita jsou nejvhodnějším měřítkem fyzických výstupů programu závazné indikátory měřící nově vytvořenou plochu pro účely provozu podnikatelských inkubátorů, VTP a CTT. Jedná se o plochu budov vytvořenou výstavbou nových budov, rekonstrukcí stávajících prostor, popř. nákupem existujících prostor. Z provedeného rozboru vyplynulo, že velká část projektů byla komplexnějšího charakteru. Nejednalo se tak pouze o oddělené projekty výstavby inkubátorů, VTP a CTT, ale spíše o projekty, jež zahrnovaly dvě nebo všechny tyto instituce. Celkem se tak z 32 projektů 24 projektů vztahovalo k inkubátorům (vytvořená plocha 31219 m², 19 k rozvoji VTP (vytvořená plocha 35884 m² a 13 k CTT (vytvořená plocha 1210 m²). S přihlédnutím k faktu, že 3 zařízení měla po dvou projektech (výstavba a provoz), potom vychází 17 podpořených různých VTP, 21 PI a 11 CTT. V praxi je běžné, že kvalitní VTP obsahuje zároveň služby pro inkubaci technologických firem a komercializaci výsledků VaV aktivit. **V tomto ohledu je třeba realizaci projektů hodnotit velmi kladně.**

Nejvíce projektů zahrnovalo aktivity zaměřené na rozvoj podnikatelských inkubátorů. Ve většině případů se však jednalo o výstavbu, rekonstrukci nebo nákup budov/ploch. Ačkoliv některé projekty zahrnovaly vedle výstavby také aktivity zaměřené na provoz inkubátoru, pouze 6 projektů nezahrnovalo stavební práce – mohl být podpořen nákup DHM atd. – jde o jeden projekt v JHC (PI), 3 v JHM (2 PI, 1 VTP a 1 CTT), 1 ve ZLK (CTT, VTP i PI) a 1 v MSK (CTT); 3 projekty z nich byly zaměřeny na podporu provozu zařízení, u kterého byla zároveň podpořena jeho výstavba). To signalizuje, že rozhodující počet projektů a vynaložených peněz v rámci programu Prosperita byl využit na vytvoření fyzických podmínek pro provoz institucí, jako jsou podnikatelské inkubátory, VTP a CTT a nikoliv na rozvoj služeb poskytovaných těmito podpůrnými institucemi.

Jinými slovy, významnější dopad realizovaných projektů v podobě skutečné pomoci vzniku, ale zejména úspěšného rozvoje, inovačně orientovaných firem zatím nemohl reálně nastat. Hlavním důvodem přitom není pouze to, že většina projektů byla dokončena až v průběhu roku 2008, a tudíž se skutečné dopady zatím nemohly projevit. Pro rozvoj malých inovačně zaměřených firem totiž není rozhodující, zdali mají např. mírně zvýhodněné nájemné nebo

přístup ke kopírce, ale zejména přístup k vysoce kvalitním specializovaným službám, díky nimž získají např. adekvátní způsob financování svých aktivit, kvalitní pracovníky, ochranu know-how, přístup na zahraniční trhy atd.

Jelikož (i) většina projektů a prostředků nebyla určena na rozvoj provozních aktivit uvedených institucí, (ii) většina žadatelů nemá za sebou delší historii zajištění souvisejících podpůrných služeb a (iii) vytvořené plochy byly k dispozici pro inkubaci (provoz) až v letech 2007-8, nemohlo prostřednictvím realizace projektů programu Prosperita dojít k dopadům na hospodářský rozvoj regionů, který by se již projevil. Ke skutečnému projevu dopadů dojde až po roce 2008. Rozhodujícím faktorem skutečných dopadů bude to, jak kvalitní služby budou poskytovány uvedenými podpůrnými institucemi v prostorách vybudovaných z prostředků OPPP.

c) Výsledky realizovaných projektů programu Prosperita

Hlavními indikátory, jejichž prostřednictvím lze relevantně podchytit přímé důsledky projektů programu Prosperita na straně podpořených subjektů, jsou (i) firmy umístěné v inkubátoru/sdružené ve VTP a (ii) tvorba pracovních míst firmami umístěnými v inkubátoru/sdruženými ve VTP. **Problémem použití těchto indikátorů je to, že nejsou závazné pro všechny projekty, všichni příjemci dotace se však zavázali, že budou tyto ukazatele vykazovat. Hodnota 0, která je velmi často vykazována tak může znamenat, že projekt byl dokončen teprve v tomto roce, ale také to, že žadatel prostě správné číslo neuvedl.**

Nejvíce projektů zahrnuje aktivity zaměřené na podnikatelské inkubátory (24 z 32 projektů). Mechanismus dopadu výstavby inkubátoru na hospodářský rozvoj je následující. Vybudováním inkubátoru vzniknou prostory pro inkubaci (zejména) inovačních firem. Inkubací se rozumí poskytnutí (obvykle dotovaných) nájemních ploch spojených s možností využití specializovaných služeb, které jsou přímo poskytovány nebo zprostředkovány provozovatelem inkubátoru. Cílem inkubátoru je tímto pomoci vzniku nově založeným firmám a jejich překlenutí prvních let existence. Tímto má inkubátor zvyšovat počet nových (rozvíjejících se) firem v regionu, které budou v dalších letech dynamicky růst (zejména díky své znalostně založené konkurenční výhodě) a vytvářet nová kvalitní pracovní místa v regionu.

Důležitým ukazatelem je **počet firem působících v inkubátoru**. Z rozboru vyplynulo, že v roce 2008 příjemci dotací oznámili, že v inkubátorech působí 110 firem, z toho tzv. 95 inovačních. Označení inovační firma bylo provedeno provozovateli inkubátorů. Bez ohledu na velmi obtížnou kategorizaci „inovačního charakteru“ firem je tedy počet inovačních firem v inkubátorech pouze ilustrativní. **V zemích s rozvinutou tržní ekonomikou je přitom zaměření podnikatelských inkubátorů pouze na inovační firmy jedním ze základních pravidel jejich činnosti.**

Dalším ukazatelem je **vývoj počtu zaměstnanců inkubovaných firem v inkubátorech**, jejichž vznik a/nebo rozvoj byl podpořen v rámci programu Prosperita. Z údajů MPO vyplývá, že v roce 2006 pracovalo v inkubátorech 192 pracovníků, z toho 26 žen a v roce 2007 364 pracovníků, z toho 78 žen.

d) Ze závěru

Jelikož (i) rozhodujícím zaměřením většiny projektů byla výstavba fyzické infrastruktury a nikoliv rozvoj poskytovaných služeb, (ii) většina podpořených žadatelů nemá dostatečnou

praxi s provozem uvedených podpůrných institucí a (iii) rozhodující objem podpořených aktivit byl reálně dokončen až v letech 2007 a 2008, nelze předpokládat, že se objektivní dopady realizace programu Prosperita mohly v době hodnocení projevit v plné potenciální výši.

Skutečné dopady aktivit podpořených programem se projeví až po roce 2008. Provedené hodnocení dat výsledkových indikátorů však naznačuje, že nejsilnější dopady realizace programu Prosperita lze očekávat zejména v Jihomoravském a Moravskoslezském kraji, dále pak o něco slabší dopady ve Zlínském, Středočeském a Jihočeském kraji. Naopak v krajích Karlovarském, Libereckém a Vysočina dopady očekávat nelze, protože zde nebyl realizován žádný projekt. Minimální dopady lze očekávat v Ústeckém a Královéhradeckém kraji, neboť vedle podstatně nižšího objemu dotace a počtu projektů v těchto krajích chybí potřebná znalost provozu uvedených podpůrných institucí, jež by bylo založena na předchozí praxi v dané oblasti.

e) Doporučení

Provedené hodnocení generuje několik významných doporučení pro implementaci obdobně zaměřených programů v programovém období 2007 – 2013.

Hlavní přidaná hodnota existence podpůrných institucí, jakými jsou VTP, podnikatelské inkubátory a CTT, spočívá v kvalitě služeb poskytovaných těmito institucemi (Kvalitou služeb se v tomto případě rozumí nejen zajištění špičkové mezinárodní úrovně/kvality poskytovaných a/nebo zprostředkovaných služeb, ale také jejich zaměření na míru konkrétních firem, rozsah, účinnost atd.).

Pokud tedy program Prosperita (2004 – 2006) byl zaměřen zejména na vybudování fyzické infrastruktury, tak je v období 2007+ potřeba:

- programy rozvoje VTP, PI, CTT (a dalších podobných podpůrných institucí) zaměřit mnohem více na rozvoj aktivit realizovaných těmito institucemi,
- provádět část alokace podpory zaměřené na aktivity podpůrných institucí s projekty výstavby fyzické infrastruktury podpořené z programu Prosperita 2004 - 2006 tak, aby mohla být vybudovaná infrastruktura adekvátně využita,
- zohlednit při podpoře budování fyzické infrastruktury VTP, PI, CTT (a dalších podobných podpůrných institucí) rozložení „infrastrukturálních“ projektů z programu Prosperita 2004 - 2006 a preferovat kraje, kde k výstavbě dané infrastruktury z programu Prosperita zatím nedošlo nebo došlo pouze v malém rozsahu.

Projekty zaměřené na rozvoj aktivit uvedených podpůrných institucí by bylo vhodné doplnit nástroji zaměřenými na rozvoj lidských zdrojů provozovatelů těchto institucí. Získání potřebných kompetencí a zkušeností nelze výrazněji urychlit, nicméně podpora výměny pracovníků a stáží v zahraničí u obdobného typu institucí by jistě pomohla alespoň částečně zkrátit dobu získávání potřebných zkušeností pro poskytování adekvátních služeb těmito institucemi.

Obecným problémem při následném hodnocení je to, že firmy, jejichž inkubace byla úspěšná, vytvoří několikanásobně více pracovních míst až v letech po opuštění inkubátoru. Podobných časových zpoždění je při analýze této problematiky více. Proto lze doporučit analýzu dat z ISOP doplnit případovými studii vybraných institucí podpořených v rámci hodnoceného programu. Pouze tak lze skutečně poznat reálný efekt poskytnutých dotací. Zároveň pak mohou hodnoty těchto podrobně hodnocených projektů u indikátorů v ISOP sloužit k lepší interpretaci hodnot indikátorů ISOP u projektů, které nebyly podrobně hodnoceny.

2.4 Výtah ze zkrácené verze zprávy společnosti Deloitte (11/2008)

Na základě požadavku MPO vypracovala společnost Deloitte v 11/2008 zprávu „Celkové vyhodnocení výsledků a dopadů realizace Operačního programu Průmysl a podnikání 2004-2006“. Ze zkrácené verze zprávy vyjímáme:

a) Vývoj indikátorů OPPP

Ve zprávě se nachází vyhodnocení indikátorů OPPP. Programu PROSPERITA se týkají indikátory PU 01 „Počet nově vzniklých inkubátorů, vědeckotechnických parků a center transferu technologií“ a částečně PU 02 „Vybudované podnikatelské prostory a objekty“. Hodnota indikátoru PU 01 je totožná s indikátorem SU 11 úrovně opatření 1.1, neboť VTP, inkubátory a CTT byly podporovány pouze v rámci programu podpory PROSPERITA. Dle informací pracovníků ŘO se jedná o 24 projektů zaměřených na inkubátory, 19 na VTP a 13 na CTT. Některé inkubátory a VTP byly podpořeny vícekrát, některé projekty obsahovaly např. kombinaci VTP, CTT i inkubátoru. Celkem bylo v rámci programu podpořeno 32 projektů.

Hodnota indikátoru PU 02 představuje součet za programy PROSPERITA a REALITY. K 30. 9. 2008 dosáhl 364.281,04 m².

b) Hodnocení kvality projektů z hlediska zaměření příslušného programu podpory

Při vyhlašování výzvy k předkládání projektů programu PROSPERITA byl kladen velký důraz na vybudování co nejvíce čtverečních metrů plochy. Později však došlo k přeorientování na větší kvalitu projektových záměrů, a to z důvodu větší poptávky především po laboratořích, které nejsou tolik náročné na rozlohu, ale zato vyžadují náročnější vybavení a lepší prostory. Více investic poté směřovalo do vědy a high-tech specializace parků, docházelo k odvětvové profilaci jednotlivých parků. Absorpční kapacita programu byla naplněna ve smyslu počtu podaných projektů i požadovaných finančních prostředků. Kvalita každého z projektů byla individuálně posuzována a měřena i ve studii proveditelnosti, která tvořila součást žádosti, kde byla mimo jiné i kapitola zabývající se průzkumem trhu (tedy otázkou, zda kapacita parku bude skutečně obsazena). Projekty zpravidla nebyly vyřazeny z formálních nedostatků, hlavním důvodem bylo spíše nedostatečné prokázání spolupráce s akademickou sférou, neprokázání naplnění kapacity parku či špatný technický popis projektu. Pouze 3 žádosti byly vyřazeny z důvodu nedostatku finančních prostředků v alokaci programu. Úspěšnost žadatelů v rámci tohoto programu podpory činila 52 %.

c) Dopad intervencí OPPP na vývoj socioekonomického prostředí v České republice

Výzkum, vývoj a inovace

V letech 2005-2007 bylo v podnikatelském sektoru vynaloženo na VaV cca 95 mld. Kč, z toho cca 78 mld. ze soukromých národních zdrojů a 13 mld. z veřejných zdrojů. Provedeme-li velmi hrubé srovnání, představoval by objem vynaložených veřejných zdrojů z OPPP (měřeno z hodnoty alokace na období 2004-2006) sice jen asi pouze 3 % celkových výdajů na VaV v podnikatelském sektoru, ale již významnějších 22,3 % z veřejných zdrojů směřujících do výzkumu a vývoje v podnikatelském sektoru. Ve výzkumu a vývoji pracovalo v České republice k 31. 12. 2007 celkem 73.081 zaměstnanců, z toho 24.843 žen. Podnikatelský sektor se na těchto celkových počtech podílel cca 44,3 % (29,3 % žen). Meziročně vzrostl počet zaměstnanců ve VaV v podnikatelském sektoru o 2.163 osob. Co se týká údajů za podpořené

podniky v OPPP, dle hodnot poskytnutých zpracovateli k 30. 9. 2008 bylo v programech PROSPERITA a INOVACE vytvořeno dosud cca 847 přepočtených nových pracovních míst. V tomto ukazateli se však dá očekávat ještě významný nárůst hodnot, vzhledem k tomu, že se jedná o náročné projekty, jejichž efekty se navíc projeví až s časovým zpožděním (postupné obsazování prostor firmami, jejich následný růst a s ním spojená tvorba nových pracovních míst).

Pokud se podíváme na jednotlivé programy podpory OPPP v oblasti VaV a inovací, tak v rámci programu PROSPERITA bylo podpořeno 24 projektů zaměřených na inkubátory, 19 projektů na VTP a 13 projektů na CTT. Některé inkubátory a VTP byly podpořeny vícekrát některé projekty obsahovaly např. kombinaci VTP, CTT i inkubátoru, celkem tak bylo v rámci programu PROSPERITA podpořeno 32 projektů. Nejvíce projektů je orientováno do oblastí automobilového a strojírenského průmyslu, ICT, biotechnologií a elektroniky či jejich kombinaci. Absorpční kapacita programu byla naplněna ve smyslu počtu projektů a financí. Za nejvýznamnější projekty podpořené v rámci programu PROSPERITA lze považovat zejména:

- projekt vědeckotechnického parku a podnikatelského inkubátoru Technopark Pardubice, k.s.,
- projekt Vědeckotechnického parku Plzeň, a.s.
- projekt Technologický pavilon CPIT, TL2 – centrum pokročilých inovačních technologií realizovaný Vysokou školou báňskou – Technická univerzita Ostrava.

2.5 Výtah ze zkrácené verze zprávy Technologického centra AV ČR, v.v.i., Praha (11/2008)

Na základě požadavku MPO vypracovalo v 11/2008 TC AV ČR zprávu „Vyhodnocení realizace projektů operačního programu průmysl a podnikání 2004-2006 v oblasti výzkumu a vývoje a jejich vliv na inovační potenciál regionů ČR“. Ze zkrácené verze zprávy vyjímáme:

Vyhodnocení zaměření a rozsahu realizovaných projektů OPPP v oblasti VaVaI – PROSPERITA

Vědecká infrastruktura a infrastruktura pro komercializaci poznatků výzkumu a vývoje je považována za determinant úrovně inovačního potenciálu a za specifický nástroj regionální politiky zaměřený na podporu vzniku a šíření inovací. Jejím cílem je stimulovat aktivity výzkumu a vývoje v regionu a rychle je aplikovat do praxe. Za její největší přínos lze považovat poskytování vysoce kvalifikovaného poradenství a experimentální ověřování nových technologií a výrobků, zprostředkování kontaktů a zvýšení odbornosti zaměstnanců. Program PROSPERITA podporoval nejen založení, ale i zajištění provozní činnosti vědeckotechnických parků, podnikatelských inkubátorů a center pro transfer technologií.

Zejména se jednalo o vyhledávání a hodnocení vhodných projektů, propagace podnikavosti apod., ochranu duševního vlastnictví (patentové služby, registr patentů na regionální a národní úrovni), networking (konference, workshopy, spolupráce průmyslu a vysokých škol), komunikaci mezi vědecko-výzkumnými institucemi a průmyslem atd.

Podle Společnosti vědeckotechnických parků (www.svtp.cz) je v současnosti v České republice provozováno nebo připravováno k provozu 39 vědeckotechnických parků, přičemž často je součástí VTP podnikatelský inkubátor a centrum transferu technologií. Většina z nich

je lokalizována v blízkosti výzkumných ústavů, univerzit nebo jiných institucí inovační infrastruktury.

Začínající a inovační firmy vstupují do podnikatelských inkubátorů a VTP z několika hlavních důvodů. Nejčastějším důvodem firmy pro vstup do inkubátoru či VTP byla možnost spolupráce s VŠ (85 % firem). Podnikatelské inkubátory a VTP se tak ukazují jako důležitý prostředník mezi podnikovou sférou a VŠ. Dalším zásadním důvodem bylo využití poskytovaných služeb, které instituce nabízejí. Tento důvod uvedlo 78 % firem.

Pro úspěšný rozvoj začínajících firem je klíčovým faktorem získání zkušeností s rozvojem a řízením firmy (70 % firem) a využití dotovaného pronájmu při rozjezdu firmy (70 % firem). Nejméně významnými lokalizačními motivy byla blízkost podobně zaměřených inkubovaných firem (55 % firem) a blízkost dodavatelů/odběratelů (50 % firem). Vzájemná spolupráce, vzájemné učení a přenos informací vyplývající z fyzické blízkosti firem se sice ukazuje jako důležitý faktor, nicméně nepatří mezi klíčové lokalizační motivy.

a) Vyhodnocení podle místa realizace

Řada stávajících VTP je lokalizována v krajském městě či v jeho bezprostředním zázemí, přičemž je v bezprostředním kontaktu s místními VŠ a institucemi VaV. Nově budované VTP v některých případech byly lokalizovány i do různých částí krajů, aby v těchto částech krajů napomáhaly rozvoji podnikání a přispívaly k vyrovnávání vnitrokrajských rozdílů. Např. ve Středočeském kraji byly takové nové kapacity lokalizovány v Nymburce a Březně. Z 32 podpořených projektů se 28 zaměřovalo na investiční aktivity (výstavbu či rekonstrukci VTP, podnikatelských inkubátorů a center transferu technologií), případně kombinovalo investiční aktivity s neinvestičními (poskytování služeb inkubovaným podnikům). 6 projektů bylo zaměřeno jen na poskytování služeb, přičemž čtyři z nich navázaly na investičně zaměřené projekty realizované v rámci programu PROSPERITA. Tyto projekty byly lokalizovány v Jihomoravském, Moravskoslezském, Jihočeském a Zlínském kraji.

V geografickém rozložení celkových nákladů a výše dotace jsou mezi kraji výrazné rozdíly, které však nejsou způsobeny jen počtem projektů, jak je patrné z průměrných hodnot na 1 projekt, ale jsou dány různými zaměřeními projektů (zaměření na investiční a neinvestiční aktivity). Nejvyšší celkové náklady byly v Pardubickém kraji, kde byl vybudován VTP s podnikatelským inkubátorem. V tomto kraji do té doby nebyl žádný VTP vybudován. Nejvyšší dotace byla požadována ve Středočeském kraji, kde byly vybudovány již zmíněné nové kapacity.

Jako zásadní lokalizační faktor pro vybudování nových VTP se jeví aktivity institucí veřejné správy – krajů a měst a VŠ. Proto se velká část nových VTP lokalizuje v regionech, kde byly již nějaké VTP vybudovány.

b) Vyhodnocení podle vybudované plochy a obsazenosti

Za předpokladu, že ve VTP budou působit technologicky orientované firmy, má VTP, který bude obsahovat kancelářské plochy, provozní plochy, podnikatelský inkubátor (pro začínající firmy) a plochu pro vývojové aktivity velkých firem, poměrně vysoký předpoklad zvýšení konkurenceschopnosti regionální ekonomiky. Při rozvoji služeb transferu technologií a dalších služeb navázaných na VTP tak nově vytvořený prostor VTP poskytuje komplexní služby pro rozvoj inovačního prostředí v regionu.

Největší nově vybudovaná plocha VTP byla vybudována v Plzeňském kraji (přes 7500 m²) v průmyslové zóně Plzeň-Borská pole. Další významný podíl nově vybudované plochy pro VTP byl realizován v Ústeckém, Pardubickém a Středočeském kraji, tedy v krajích, kde existuje poměrně málo VTP. Ve Zlínském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji je výrazný podíl renovované plochy pro VTP. Zde předkladatelé projektů zejména rekonstruovali či revitalizovali stávající nepoužívané průmyslové a bývalé vojenské objekty.

Největší nová plocha inkubátorů byla vybudována v Pardubickém kraji, kdy byly vytvořeny 2 nové podnikatelské inkubátory navázané na místní VŠ a instituce VaV. Mezi regiony s největší nově vybudovanou plochou inkubátoru se řadí Jihomoravský, Moravskoslezský a Středočeský (přes 4000 m²). Jihomoravský kraj buduje nové podnikatelské inkubátory s podporou krajského města a kraje za spolupráce s místními vysokými školami. V Moravskoslezském kraji bylo budování nové plochy navázáno na stávající kapacity inkubátorů a VTP. Stejně jako Jihomoravský kraj využívají zakládající subjekty podnikatelských inkubátorů v Moravskoslezském a Středočeském kraji blízkost výzkumných a vysokoškolských institucí. V Moravskoslezském kraji je zároveň největší renovovaná a nakoupená plocha pro účely zavedení služeb novým a perspektivním podnikatelským subjektům.

V porovnání s VTP a podnikatelskými inkubátory byly nově vybudované plochy pro centra transferu technologií velmi malé. Vyplývalo to z povahy aktivit transferu technologií, kdy podstatná není plocha, na které by transfer byl realizován, ale zásadní jsou pracovníci transferu technologií a nabízené služby. Centra pro transfer technologií byla součástí většiny projektů, přičemž jejich plocha nemusela být vykázána jako plocha pro účely transferu technologií. Nově vzniklá, rozšířená či nově rekonstruovaná centra pro transfer technologií vznikají na již existující platformě vědeckotechnického parku, průmyslové zóny či podnikatelského inkubátoru (kromě 1 projektu Jihomoravského kraje).

Celkem bylo nově vybudováno či rekonstruováno 75977 m² ploch VTP, inkubátorů a center pro transfer technologií. Z toho v inkubátorech 31904 m², ve VTP 34186 m² a v CTT 1887 m² ploch. Pro rozvoj Pardubického kraje je pozitivní, že v tomto regionu, kde dosud nebyl vybudován žádný VTP a inkubátor, bylo vybudováno téměř 12 tis. m² plochy inkubátoru a VTP. Tyto vytvořené kapacity v součinnosti s místními VŠ a institucemi VaV umožní plně využívat tamní inovační potenciál. Nejmenší plochy byly vybudovány v Jihočeském kraji, jehož projekty byly zaměřeny na rozšíření stávajících kapacit.

Při hodnocení obsazenosti VTP a inkubátorů je třeba brát v úvahu, že jednotlivé kapacity fungují rozdílně dlouhou dobu. Nejvíce jsou tedy obsazena zařízení, která jsou provozována déle než rok. V těchto zařízeních je obsazeno již 76 % pronajimatelné plochy. Obsazenost vyplývá i z velikosti plochy. Podobně se ukazuje, že vyšší obsazenost je v inkubátorech a VTP, které navazují na již realizovaná zařízení tohoto druhu. Největší procentuální obsazenost plochy inkubátorů je v Moravskoslezském, Zlínském a Jihomoravském kraji. V těchto krajích byly inkubátory provozovány již dříve (tyto kraje tedy mají zkušenosti s provozem inkubátorů), proto je tedy obsazenost poměrně velká vzhledem ke krátké době provozu inkubátorů. Tyto kraje zaujímají čelná místa i při hodnocení obsazenosti inkubátorů podle sídlících firem. Podobně Jihočeský kraj vykazuje největší obsazenost VTP.

c) Vyhodnocení podle typu inkubovaných firem

Nejvíce firem ve VTP je v Jihočeském, Moravskoslezském a Zlínském kraji. Podpořené VTP v těchto krajích jsou v porovnání s ostatními kraji provozovány již delší dobu a jsou navázány na již vybudovaná zařízení, mají tedy zkušenosti s provozem VTP a získáváním nových firem a firmám jsou dostatečně známy. Žádné firmy dosud nesídlí v nově vybudovaných kapacitách, které byly dokončeny až v závěru programu PROSPERITA.

Takové kapacity jsou v Ústeckém, Královéhradeckém a Pardubickém kraji. Vysoký je podíl inovačních firem na celkový počet firem umístěných v jednotlivých VTP. V Olomouckém, Středočeském, Plzeňském a Zlínském kraji má hodnotu 100 %. Nejmenší podíl naopak dosahuje v Jihočeském a Moravskoslezském kraji. Důvodem je zřejmě odlišná struktura v odvětvovém zaměření a velikostní struktura lokalizovaných firem v jednotlivých regionech. Z hlediska velikostní struktury firem v souladu s posláním VTP převládají ve VTP MSP.

Podle definice podnikatelského inkubátoru je zřejmé, že služby by měly být poskytovány zejména začínajícím inovačním firmám s krátkou historií. Jestliže porovnáme počet inovačních firem v inkubátorech v jednotlivých krajích, je zřejmá převaha lokalizace těchto podnikatelských subjektů v Jihomoravském, Moravskoslezském a Zlínském kraji. V ostatních krajích dosahuje tento podíl nižších hodnot, z čehož vyplývá, že podnikatelské inkubátory slouží současně i jako inovační centra, která poskytují prostory a služby i firmám s delší historií a větším počtem zaměstnanců. V tomto případě se jedná o pobočky větších firem.

Využívání podnikatelských inkubátorů také jako inovačních center dokazuje i podíl firem s historií delší než 3 roky, který celkem dosahoval 46 %. Firmy s historií delší než 3 roky sídlí v zařízeních provozovaných déle než rok a méně než 0,5 roku. Další početně silnější skupinou jsou firmy s historií kratší než 1 rok (19 %), z nichž pouze 2 firmy se řadí mezi spin-off (4 % firem). Začínající firmy jsou zastoupeny ve všech vybudovaných zařízeních, spin-off jen ve VTP vybudovaném při VŠ.

d) Vyhodnocení podle stupně inovace

Jedním z hlavních motivů zakládání firem a jejich vstupu do podnikatelských inkubátorů je snaha o komercializaci svých poznatků v podobě inovací produktů a procesů. Proto nepřekvapí, že firmy sídlící v podnikatelských inkubátorech a VTP zavádějí zejména tento typ inovace. Inovaci produktu zavedlo 88 % firem a inovaci procesu 78 % podniků. Nejméně jsou zaváděny organizační inovace (13 % firem), což vyplývá z toho, že se většinou jedná o začínající firmy a firmy s krátkou historií. Zaváděné inovace jsou především nové na trhu ČR. Tento řád inovací zavedlo 58 % firem. Pouze 5 % firem zavádí inovace, které jsou nové v EU nebo na světovém trhu.

e) Vyhodnocení z hlediska transferu technologií a nabízených podnikatelských služeb a spolupráce s VŠ a institucemi VaV

V rámci programu Prosperita bylo podpořeno 13 projektů zahrnujících aktivity rozvoje center transferu technologií. Jejich lokalizace je soustředěna pouze do 5 regionů – Jihočeského, Jihomoravského, Moravskoslezského, Plzeňského a Zlínského kraje.

Úspěšnost centra transferu technologií je měřena realizovanými transfery. Je zřejmé, že efektivita transferu technologií závisí na účasti výzkumných a vývojových institucí. Z tohoto hlediska je nutné diskutovat zapojení těchto institucí do projektů podaných v programu PROSPERITA. Všechna vybudovaná zařízení spolupracují s VŠ. Spolupráce s vysokými

školy je významným lokalizačním faktorem pro inkubované firmy, 85 % firem uvedlo možnost spolupráce s VŠ jako jeden z hlavních motivů pro vstup do inkubátoru či VTP. S institucemi VaV spolupracuje 60 % center transferu technologií. Spolupráce se odehrává v rovině společných projektů, poradenství, vytváření analýz a zajišťování zakázek.

Nejvyšší počet vazeb na instituce výzkumu a vývoje v rámci podpořených projektů je možné sledovat v Moravskoslezském (14) a Středočeském kraji (13). Účast výzkumných institucí v Moravskoslezském kraji je podpořena zejména spoluprací podnikatelského inkubátoru, vědeckotechnického parku a centra pro transfer technologií s Vysokou školou báňskou – Technickou univerzitou Ostrava. Nejméně vazeb na instituce VaV a VŠ vzniklo v krajích, v kterých byl podpořen jen 1 projekt – Ústeckém a Plzeňském kraji. Spektrum nabízených služeb transferu technologií je velice heterogenní a odráží aktivity a zaměření VTP a inkubátorů, v jejichž rámci poskytují své služby. Všechna centra transferu technologií poskytovala odborné poradenství a poradenství v oblasti ochrany duševního vlastnictví. Vlastní transfer v rámci ČR nebo mezinárodní transfer poskytovalo 40 % center. Oba typy transferu současně poskytovalo jen 30 % center. Velice málo jsou zastoupeny služby v oblasti právního poradenství, technologického auditu, kooperační burzy, technology watch a vedení databáze partnerů. Tyto služby nabízely jen 2 instituce, které své služby poskytují delší dobu a jsou napojené na vysoké školy. Přestože jsou služby v oblasti transferu technologií nabízeny ve všech inkubátorech a VTP, zájem o ně ze strany inkubovaných firem je zatím relativně nízký. Využívá je jen 5 % firem. Nízký zájem může souviset s poměrně krátkou dobou fungování firem, kdy firmy dosud využívají své vlastní myšlenky a technologie pro své ekonomické aktivity a nové technologie dosud nenakupují či neprodávají.

f) Vyhodnocení podle zaměstnanosti

Počet vytvořených pracovních míst ve VTP, inkubátorech a firmách v jednotlivých krajích je výsledkem velikosti VTP a inkubátorů a doby jejich fungování. Největší počet nových pracovních míst ve VTP a inkubátoru (pracovní místa zaměstnanců těchto institucí) byl vytvořen v Jihočeském, Zlínském a Jihomoravském kraji, kde se již plně rozběhly poskytované služby inkubovaným firmám. V Královéhradeckém a Pardubickém kraji dosud nebyla vytvořena žádná pracovní místa, protože VTP a inkubátory dosud nezahájily svoji činnost. V Moravskoslezském, Zlínském a Jihomoravském kraji je nejvyšší zaměstnanost ve VTP a inkubátorech, protože nově vybudované kapacity navázaly na již vybudované.

Zaměstnanost se tak nevztahuje jen k nově vytvořeným pracovním místům, třebaže v těchto regionech jich bylo dosud vytvořeno nejvíce, ale i k stávajícímu počtu zaměstnanců v inkubovaných firmách v dříve vybudovaných kapacitách. Při přepočtu počtu zaměstnanců firem v inkubátorech a VTP na počet firem se ukazuje, že všechny firmy lze dle počtu zaměstnanců zařadit mezi MSP a tedy některé hodnoty indikátoru Počet MSP neodpovídají skutečnosti.

g) Vyhodnocení z hlediska udržitelného rozvoje a regionální soudržnosti

Vybudované inkubátory VTP a centra pro transfer technologií spolupracují s aktéry rozvoje inovačního prostředí v regionech. Pro rozvoj inovačního prostředí, které se vyznačuje intenzivní spoluprací v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, přenosu a generování znalostí není rozhodující počet vybudovaných zařízení, ale právě intenzita vazeb s vysokými školami, institucemi VaV, podniky, business angels, fondy rizikového kapitálu, institucemi veřejné správy poskytujícími dotace podnikovému sektoru apod.

Protože vybudování VTP, podnikatelského inkubátoru a centra transferu technologií bylo vázáno na zapojení VŠ do projektu či často vznikala při VŠ, všechna vybudovaná zařízení spolupracují s VŠ. Některá zařízení v závislosti na svém zaměření spolupracují i s VŠ sídlícími v jiných regionech, čímž se zvyšuje přenos znalostí a zefektivňuje se činnost vybudovaných zařízení. Spolupráce s VŠ se odehrává v rovině společných projektů, poradenství, vytváření analýz a zajišťování zakázek.

Dalšími nejčastěji uváděnými partnery jsou hospodářské komory, jakožto instituce zastupující podnikatelský sektor, a subjekty poskytující vhodné pozemky případně zajišťující politickou podporu – města a kraje. S hospodářskými komorami spolupracují zařízení při vytváření analýz podnikatelského prostředí. Spolupráce s městy a kraji nastává v oblasti společných projektů, zajišťování dotačních programů, vytváření analýz a zajišťování financování. 70 % zařízení spolupracuje s bankami, které spolupracují při zajištění financování zařízení a inkubovaných firem. Jen 30 % zařízení spolupracuje s business angels a středními školami. Žádné zařízení nespolečně spolupracuje s fondy rizikového kapitálu, což je pochopitelné vzhledem k jejich malému počtu a významu v inovačním prostředí krajů.

Z hlediska rozvoje regionální soudržnosti a snižování meziregionálních rozdílů je pozitivní, že program podpořil vybudování VTP, podnikatelských inkubátorů a center transferu technologií v regionech, kde těchto zařízení bylo velmi málo, nebo nebyla žádná. Více projektů však bylo podpořeno v krajích, v kterých bylo lokalizováno nejvíce VTP – v Jihomoravském, Zlínském a Moravskoslezském kraji.

h) Vyhodnocení z hlediska působení regionálních nebo globálních faktorů

V hospodářsky a inovačně silných regionech může být zakládání VTP, podnikatelských inkubátorů a center transferu technologií vedeno snahou o posílení globální konkurenceschopnosti regionu, místních firem a vysokých škol. Iniciátorem již nemusí být instituce veřejné správy, ale velké firmy a globálně silné VŠ.

V ČR je však nutné brát v úvahu specifika vyplývající z ekonomické transformace. Spočívají např. v pozici VŠ v inovačním podnikání (např. problematické zakládání spin-off firem), finální neukotvenosti orgánů veřejné správy (problematika státní správy a samosprávy, překryv kompetencí na úrovni ministerstev, krajů a obcí apod.) a rozdílech mezi nově založenými firmami, privatizovanými a restrukturalizovanými velkými podniky a zahraničními firmami. Podniky dosud většinou nehrají významnou úlohu při zakládání zmíněných institucí. Domácí firmy většinou ještě nedocenily výhody využívání inovační síly VTP, z kterých nedokážou čerpat generované poznatky.

Zjednodušeně je možné říci, že VTP, podnikatelské inkubátory a centra transferu technologií zakládána ve velkých městech se silným inovačním potenciálem a ve spolupráci s významnou univerzitou (většinou zaměřenou na technické obory) jsou motivována snahou o posílení konkurenceschopnosti v rámci globálního trhu, resp. v rámci trhu EU. Zařízení zřizovaná mimo velká města a v regionech s nižším inovačním potenciálem se spíše snaží o rozvoj podnikání s cílem zvýšit podnikatelskou aktivitu a snížit nezaměstnanost.

ch) Vyhodnocení příspěvku implementovaných inovací k růstu konkurenceschopnosti podpořených firem

Hodnocení vlivu podpořených VTP, podnikatelských inkubátorů a center transferu technologií na růst konkurenceschopnosti firem v regionu je nesnadné, ba v některých

případech nemožné vzhledem k faktu, že řada zařízení funguje jen velmi krátkou dobu, po kterou se vliv nabízených služeb nemohl dostatečně projevit ve zvyšování konkurenceschopnosti firem. Některá zařízení zahájila svůj provoz teprve v nedávné době, dosud jejich služeb nevyužívají žádné firmy.

Přínos vybudovaných zařízení může být hodnocen jen kvalitativně u zařízení, která jsou již využívána inkubovanými firmami. Kvalitativní hodnocení je provedeno jen podle přínosu inkubátoru a VTP pro inkubované firmy. Vzhledem ke krátké době, po kterou firmy využívají služeb inkubátorů a VTP, se jedná spíše o hodnocení očekávaných a potenciálních přínosů pro firmy.

Firmy sídlící v inkubátorech a VTP chápou tato zařízení jako klíčový faktor posílení své konkurenceschopnosti. Především pro začínající firmy je možnost využívání služeb inkubátorů klíčovou podmínkou jejich přežití a úspěšného etablování na trhu. Z přínosů inkubátorů a VTP firmy nejvíce oceňují získání konkurenční výhody (70 % firem) pramenící z využívání nabízených služeb a komercializace výsledků VaV (68 % firem).

Významně je hodnoceno i získání nových zakázek (53 % firem), přestože dodavatele a odběratele si firmy často vyhledávají s pomocí externě nabízených služeb. Poměrně nízký přínos je připisován zvýšení obrátu a zisku, což nejsou přímé přínosy inkubátorů a VTP, ale tato zařízení je ovlivňují nepřímo prostřednictvím nabízených služeb v oblasti komercializace výsledků VaV a získávání nových zakázek. Firmy nejspíše nenacházejí přímou vazbu mezi lokalizací v inkubátoru a VTP a ekonomickým růstem podniku.

Z hlediska odvětvové příslušnosti jsou v inkubátorech a VTP lokalizovány především firmy působící v činnostech v oblasti výpočetní techniky, výzkumu a vývoje a ostatních podnikatelských činnostech. Ve vybudovaných zařízeních tedy sídlí firmy operující v progresivních oborech. Velký počet podniků z progresivních oborů působících ve VTP může působit jako významný aglomerační faktor pro přilákání dalších firem a investorů operujících v těchto nebo navazujících odvětvích, což může dále umocňovat konkurenceschopnost VTP, inkubátorů a v neposlední řadě i krajů.

Podpora by se však neměla omezovat jen na uvedené obory, ale měla by cílit i na tradiční obory v regionech. Zde se jedná zejména o oblast strojírenských oborů, které mají silnou tradici ve všech regionech. Další obor, který by měl být podporován vzhledem k silnému rozvojovému potenciálu a dostupnosti místních zdrojů, je využívání obnovitelných zdrojů energie, resp. efektivnější využívání stávajících energetických zdrojů.

Přestože je obsazenost VTP a podnikatelských inkubátorů vybudovaných s podporou programu PROSPERITA relativně nízká, vysoká obsazenost již dříve vybudovaných zařízení a poměrně vysoký zájem o budování podobných zařízení ze strany VŠ a institucí veřejné správy napovídají tomu, že vybudovaná zařízení budou zaplněna v horizontu maximálně 1 roku. Zkušenosti některých větších zařízení indikují i zájem poměrně významných firem o možnost lokalizace svých VaV aktivit ve vybudovaných VTP.

Přínos vybudovaných VTP a podnikatelských inkubátorů k rozvoji inkubovaných firem se s postupným rozvojem poskytovaných služeb a zvyšující se obsazeností začíná ukazovat jako významný. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že ve VTP a podnikatelských inkubátorech jsou až na několik výjimek lokalizovány inovační firmy. 88 % firem zavedlo inovaci produktu a 78 % inovaci procesu.

Vzhledem ke krátké době provozu inkubátorů a VTP firmy využívající jejich služeb vykazují zanedbatelný nákup a prodej patentů, licencí a průmyslových vzorů. Přesto lze očekávat, že s rozvojem nabízených služeb, rozvojem spolupráce s VŠ a institucemi VaV a vzrůstající obsazeností inkubátorů a VTP se nákup a prodej patentů, licencí a průmyslových vzorů bude zvyšovat, což se následně odrazí ve zvyšování konkurenceschopnosti firem.

Limitující faktor efektivního poskytování služeb a fungování inkubátoru a v důsledku rozvoje konkurenceschopnosti regionů představuje poměrně malá plocha řady vybudovaných zařízení. Zahraniční dobré praxe demonstrují, že podnikatelské inkubátory efektivně fungují a jsou samofinancovatelné, pokud pronajímatelná plocha převyšuje 3000 m². Takových podnikatelských inkubátorů však bylo podpořeno jen 3 a VTP 5.

Provoz podnikatelských inkubátorů a VTP, které nedosahují dané plochy, a těch je většina, bude pravděpodobně záviset na různých dotačních titulech případně na dotování zřizovatelem.

i) Vyhodnocení dopadů VaVaI projektů a programů OPPP na inovační potenciál regionů

Vyhodnocení vlivu a dopadů podpořených projektů v programech INOVACE, PROSPERITA a KLASTRY na vývoj inovačního potenciálu regionů je znesnadněno tím, že dopady projektů se v inovačním potenciálu kraje začínají projevovat až v současnosti, přičemž nedostatek aktuálních statistických dat neumožňuje tyto dopady kvantifikovat. Je proto možné zaměřovat se jen na hodnocení pravděpodobných dopadů, tedy dávat do souvislostí dosavadní vývoj inovačního potenciálu regionů s hodnotami závazných a monitorovacích ukazatelů.

Zjednodušeně lze říci, že vliv podpořených projektů na rozvoj inovačního potenciálu regionů závisí na vyspělosti, aktivitách a míře kooperace těchto aktérů v duchu konceptu regionálního inovačního systému. Tito aktéři rozhodují o generování projektů a maximalizaci jejich přínosů na rozvoj samotných aktérů i inovačního prostředí. Při vzájemné interakci, přípravě a realizaci projektů vytvářejí specifické znalosti, které jsou využívány institucemi při svých rozhodovacích procesech a takto směřují k dalšímu posilování inovačního potenciálu.

Jedním z hlavních faktorů rozvoje inovačního potenciálu regionů je existence VTP, podnikatelských inkubátorů a center transferu technologií, jejich počet, velikost, obsazenost, nabízené služby spolupráce s VŠ a institucemi VaV a inovačními podniky. Tato zařízení umožňují komercializovat a efektivně využívat v praxi poznatky VaV generované VŠ a institucemi VaV a svojí spoluprací s VŠ a institucemi VaV přitahují inovační firmy a výzkumné laboratoře velkých (i nadnárodních) podniků. Není proto překvapující, že evropské regiony s vysokým inovačním potenciálem disponují sítěmi těchto zařízení.

Ačkoliv podobná zařízení fungují v ČR již několik let, jejich rozvoj byl do značné míry omezen dostupností vhodných programů. Za významný přínos programu PROSPERITA lze proto považovat to, že umožnil vznik nových a rozvoj stávajících VTP, podnikatelských inkubátorů a center transferu technologií, které iniciují a rozvinou inovační podnikání v krajích, a přispějí tak k růstu jejich inovačního potenciálu.

Hodnocení skutečných dopadů a vlivů VTP, podnikatelských inkubátorů a center transferu technologií na rozvoj inovačního potenciálu je znesnadněno tím, že řada vybudovaných zařízení zahájila svoji činnost teprve v nedávné době a jsou dosud neobsazena či v nich zatím sídlí jen několik firem. Výše dosažených hodnot monitorovacích a závazných ukazatelů v

jednotlivých krajích většinou odráží počet podpořených projektů, rozsah jejich aktivit a dobu uplynutou od jejich zahájení.

Nejlepšího souhrnného hodnocení podle hodnoty monitorovacích a závazných ukazatelů dosáhl a tedy možného vlivu na rozvoj inovačního potenciálu regionu dosáhl Moravskoslezský kraj, který je celkově charakterizován průměrným inovačním potenciálem. V nízké hodnotě některých ukazatelů (např. nově vybudovaná plocha pro účely VTP) je zřejmá dlouhodobá zkušenost s provozem VTP a podnikatelských inkubátorů a jejich existence v kraji. Proto nebylo třeba některá zařízení a aktivity budovat ve vysoké míře a projekty se mohly zaměřit na zefektivnění a zkvalitnění stávajících zařízení.

Na druhém místě figuruje Zlínský kraj, který exceloval zejména renovovanou plochou pro účely vědeckotechnického parku, nově vybudovanou plochou pro účely centra transferů technologií, renovovaná plochou pro účely centra transferů technologií a plocha centra transferů technologií.

Následoval Jihomoravský kraj, v kterém bylo podpořeno nejvíce projektů, a který má bohaté zkušenosti s budováním a provozem VTP a podnikatelských inkubátorů. Plochou inkubátorů a počtem MSP v inkubátorech dosáhl nejvyšší hodnoty mezi podpořenými kraji. Kraj je také silný v uskutečněných transferech technologií.

Téměř stejného pořadí dosáhly Jihočeský a Středočeský kraj. Jihočeský kraj vyniká počtem nově vytvořených pracovních míst, počtem firem ve VTP a je silný v renovované ploše pro účely transferu technologií a v oblasti duševního vlastnictví. V dosažené výši ukazatelů se odráží návaznost řady aktivit na již existující zařízení. Také ve Středočeském kraji některé projekty navázaly na již realizované a probíhající aktivity, což je např. zřejmé v průměrném přepočteném počtu zaměstnanců firem umístěných ve vědeckotechnickém parku a realizovaných transferech technologií a také v poměru celkových nákladů na projekty k dosažené výši ukazatelů. Na druhou stranu však kraj dosahuje slabého umístění v počtu firem sídlících ve VTP včetně počtu inovačních firem. Poměrně velkých hodnot kraj dosáhl při budování plochy pro účely centra transferu technologií.

Dalšími kraji s téměř shodným celkovým pořadím jsou Olomoucký, Pardubický a Plzeňský kraj. Podobně jako dva výše uvedené kraje i tyto jsou charakteristické průměrným inovačním potenciálem. Na dosažené výši ukazatelů je patrné, že vytvořená zařízení byla otevřena teprve v nedávné době a plně nezahájila svůj provoz. V Pardubickém kraji byla alokována nejvyšší část výdajů z programu. Vzhledem k tomu, že v Pardubickém kraji nebylo před zahájením programu vybudováno žádné podobné zařízení, je přínos programu pro rozvoj inovačního potenciálu kraje zásadní. Olomoucký kraj obdržel nejnižší podporu z prostředků programu. V Plzeňském kraji byl s pomocí programu vybudován VTP, který se svojí plochou stal největším v ČR z podpořených VTP. Na posledních příčkách se umístily Ústecký a Královéhradecký kraj. V těchto krajích byl podpořen vždy jen 1 projekt na vytvoření VTP. Před realizací těchto projektů byla tato infrastruktura v krajích jen málo rozvinuta. Proto lze předpokládat, že vybudované VTP významně přispějí k rozvoji inovačního potenciálu těchto regionů.

j) Dopady programu PROSPERITA na rozvoj inovačního potenciálu krajů – souhrn

- Existence VTP, PI a CTT je jedním z hlavních faktorů rozvoje inovačního potenciálu krajů

- Program PROSPERITA umožnil vznik nových a rozšíření stávajících kapacit inovační infrastruktury
- Vytvořené kapacity představují stimul pro rozvoj nových, technologicky orientovaných firem, lokalizační faktor pro výzkumná centra, inovační podnikání a aktivity vysokých škol
- Regiony s největším počtem/největší plochou infrastruktury pro inovační podnikání disponují kvalitativně vyšším inovačním potenciálem

Regiony s vyšším inovačním potenciálem

- Díky programu dochází ke kvalitativnímu zvýšení IP
- Efektivní využívání vybudovaných kapacit
- Vytvoření kritického množství inovačních firem, nových myšlenek, technologií a kvalifikovaných pracovních sil
- Výše uvedené faktory mohou vyvolat kumulativní mechanismus generující nové poznatky a přitahující nové inovační firmy

Regiony s nižším inovačním potenciálem

- Kapacity vybudované díky programu budou mít iniciační roli
- Akcelerátoři inovačního podnikání, šíření nových technologií, komercializace výsledků VaV
- Výše uvedené faktory mohou vést ke zvyšování inovačního potenciálu a efektivity využití těchto zdrojů

2.6 Poznámka ke zprávám zpracovaným BermanGroup, Deloitte a TC AV ČR

Uvedené zprávy byly zpracovány na základě dotazníků, údajů z informačního systému ISOP a údajů Statistického úřadu ČR. V podstatě bylo tedy využito jedné techniky primárního kvantitativního výzkumu a dále postupů sekundárního výzkumu.

3. VÝSLEDKY PRŮZKUMŮ AVO A JEJICH VYHODNOCENÍ

3.1 Použitý metodický postup a zdroje dat

Předkládané výsledky a hodnocení na základě provedených průzkumů vycházejí zejména z uskutečněné dotazníkové akce a strukturovaných rozhovorů spojených s návštěvou příslušných VTP, PI a CTT financovaných formou dotace z programu Prosperita I. Součástí průzkumů bylo i zjišťování stavu a účinnosti vytvořených webových stránek jednotlivých VTP/PI/CTT.

Ve výchozí dotazníkové akci byly získány údaje spojené s plněním závazných a monitorovacích ukazatelů a některá další data charakterizující současné aktivity a výsledky činnosti jednotlivých VTP/PI/CTT. Pro hlubší vhled do aktuální situace, do potřeb a dalšího možného vývoje evaluovaných VTP/PI/CTT byl následně použit časově náročný terénní průzkum formou návštěv a strukturovaných rozhovorů s provozovateli, manažery a dalšími pracovníky VTP/PI/CTT i firem usídlených v příslušných VTP a PI. Tento terénní průzkum je předpokladem přesnější analýzy a hodnocení dopadů projektů VTP/PI/CTT financovaných z programu Prosperita I. Strukturované rozhovory se zejména zaměřily na ověření některých dat získaných prostřednictvím dotazníkové akce, na konkrétní situaci v obsazenosti VTP a PI firmami, na rozsah a využití realizovaných služeb a činností, na úroveň a hodnocení spolupráce s vysokými školami, výzkumnými ústavy a dalšími institucemi a firmami při zajišťování služeb a činností, na fungování a názory zasídlených firem a na otázky celkové budoucí udržitelnosti daného VTP/PI nebo CTT. Při návštěvách jednotlivých VTP/PI a CTT byla vytvořena i poměrně rozsáhlá fotodokumentace. U jednotlivých VTP/PI a CTT byly zjišťovány též jejich schopnosti realizovat provoz a činnosti vlastními zdroji, jejich názory na financování činností souvisejících se zakládáním VTP/PI/CTT z veřejných prostředků, dále jejich názory na současnou inovační infrastrukturu v ČR, na zájem zasídlených firem ve VTP a PI o financování svého dalšího rozvoje prostřednictvím rizikového kapitálu a na podporu vytváření sítí business angels.

Ze získaných dat a návštěv jednotlivých VTP, PI a CTT vyplývá, že mají poměrně různorodý typový charakter z hlediska svých vazeb a fungování (např. samostatné VTP a PI ve vazbě na určitou firmu, VTP a PI a CTT ve vazbě na vysokou školu či přímo umístěné v jejím areálu, fungující a umístěné jako součást výzkumného ústavu atd. - různí provozovatelé a s tím spojené i rozličné záměry) a často je v daném místě i obtížné odlišit správu a evidenci VTP, PI a CTT („vše pod jednou střechou“). To vyvolávalo obtíže a zvýšené nároky na prováděný průzkum.

K 30. 6. 2009 byla v souladu s harmonogramem zpracována průběžná zpráva, která byla dále doplňována a rozšiřována o některé další aspekty. Pozornost se také soustředila na závěry evaluace a formulaci doporučení pro program Prosperita II v dalším programovacím období. Prováděné aktivity byly průběžně konzultovány se zadavatelem studie. Kolektiv řešitelů projektu při zpracování auditu dopadů programu Prosperita I uskutečnil mimo jiné v červenci vlastní hloubkové interní diskuse nad získanými poznatky.

V předkládané závěrečné zprávě jsou shrnuty a vyhodnoceny výsledky průzkumu jako celku, je provedena celková evaluace a jsou uvedeny návrhy a doporučení pro další období. Detailní poznatky o jednotlivých podpořených VTP/PI/CTT v rámci programu Prosperita I jsou obsaženy v přílohách závěrečné zprávy.

Přehled hodnocených VTP, PI a CTT podle příjemců a projektů

	Název příjemce	Název projektu	Adresa	webové stránky
1.	Vědeckotechnický park Plzeň. a.s.	Vědeckotechnický park Plzeň	Riegrova 1, 306 25 Plzeň	http://www.vtpplzen.cz
2.	VYRTYCH – Technologický park a inkubátor, s.r.o.	Technologický park a Inkubátor Březno	Židněves 116, 294 06 Březno	http://www.vyrtych-tpi.cz
3.	Regionální centrum kooperace, a.s.	Vědeckotechnický park Slavičín, Provozní část	Komenského 882, 763 21 Slavičín	http://www.rckas.cz
4.	BIC Ostrava, s.r.o.	BIC Ostrava – rozšíření služeb	Mostárenská 1, 703 00 Ostrava	http://www.bicova.cz
5.	Agentura pro ekonomický rozvoj Vsetínska, o.p.s.	Podnikatelský inkubátor Vsetín	Horní náměstí 3, 755 01 Vsetín	http://www.aerv.cz
6.	Podnikatelský inkubátor Nymburk, příspěvková organizace	Výstavba a provoz podnikatelského Inkubátoru v Nymburce	Za Žoskou 2506, Nymburk	http://www.meu-nbk.cz
7.	Masarykova univerzita v Brně	Centrum pro transfer technologií Masarykovy univerzity v Brně	Žerotínovo nám. 9, 601 77 Brno	http://www.ctt.muni.cz
8.	Univerzita Palackého v Olomouci	Podnikatelský inkubátor Vědecko-technického parku Univerzity Palackého v Olomouci	Šlechtitelů 21, 763 71 Olomouc	http://www.vtpup.cz
9.		Rozvoj Vědecko-technického parku Univerzity Palackého v Olomouci	Šlechtitelů 21, 763 71 Olomouc	
10.	TechnoPark Pardubice, k.s.	TechnoPark Pardubice – Vědeckotechnický park	U Panasonicu 376, 530 02 Pardubice	http://www.techpark.cz
11.		TechnoPark Pardubice – Podnikatelský inkubátor	U Panasonicu 376, 530 02 Pardubice	
12.	VÚSH, a.s.	Podnikatelský inkubátor Brno - Jih	Hněvkovského 65, 617 00 Brno	http://www.vtpbrno.cz
13.	Jihomoravský kraj	INBIT – výstavba biotechnologického inkubátoru	Kampus MU, Brno - Bohunice	nenalezeny
14.	Město Slavičín	Vědeckotechnický park Slavičín – Investiční část	Komenského 882, 763 21 Slavičín	nenalezeny
15.	Technologické inovační centrum, s.r.o.	Podnikatelské inovační centrum Zlín	Vavrečkova 5262, 760 01 Zlín	http://www.ticzlin.cz
16.		Projekt podnikatelského inkubátoru, vědeckotechnického parku a centra pro transfer technologií ve Zlínském kraji	Vavrečkova 5262, 760 01 Zlín	
17.	ENKI, o.p.s.	Třeboňské inovační centrum – II. etapa realizace	Dukelská 145/1, 379 82 Třeboň	http://www.tic.trebon.cz
18.	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	I. etapa koncipování VTP České Budějovice	Branišovská 31, 370 05 České Budějovice	http://www.agrien.cz/vedeckotechnicky-

				park.php
19.	Ústav jaderného výzkumu Řež, a.s.	Vědeckotechnický park a podnikatelský inkubátor Řež	250 68 Husinec – Řež 130	http://www.ujv.cz/cz/park.html
20.	Institut EuroSchola, o.s.	STEEL IT – Zřízení podnikatelského inkubátoru v oblasti informačních a komunikačních technologií na Těšínském Slezsku	Nám. Svobody 527, 739 61 Třinec	http://www.steel-it.cz
21.	RVP Invest, a.s.	Podnikatelský inkubátor RVP Invest, a.s. ve Fulneku	Jerlochovice 120. 742 45 Fulnek	nenalezeny
22.	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava	Technologický pavilon CPIT – TL2, Centrum pokročilých inovačních technologií	17.listopadu 15, 708 33 Ostrava - Poruba	http://www.cpit.vsb.cz/inkubator/
23.		Start-up RCTT, Regionální centrum transferu technologií	17.listopadu 15, 708 33 Ostrava - Poruba	
24.	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Vědeckotechnický park a centrum transferu technologií při UTB ve Zlíně	Vavrečkova 5262, 760 01 Zlín	http://www.vtp.utb.cz
25.	EUROSIGNAL, a.s.	Vědecko-technický park Mstětice	U nádraží 34, 250 91 Zeleneč - Mstětice	http://www.ieurosignal.eu
26.	Podnikatelské centrum Rumburk VTP, s.r.o.	Projekt Vědeckotechnického parku – Podnikatelské centrum Rumburk VTP s.r.o. (zkrácený název VTP Rumburk)	Melušova 982, 408 01 Rumburk	http://www.pc-vtp-rumburk.cz
27.	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	Dobudování vědeckotechnického parku v Nových Hradech	Zámek 136, 373 33 Nové Hradky	http://www.greentech.cz/cbt
28.	Jihomoravský kraj + JIC, zájmové sdružení právnických osob	Vědeckotechnický park JMK - výstavba	U Vodárny 2, 616 00 Brno	http://www.jic.cz
29.		INBIT – provoz biotechnologického inkubátoru	Kampus MU, Brno - Bohunice	
30.		Vědeckotechnický park JMK - provoz	U Vodárny 2, 616 00 Brno	
31.		Technologický inkubátor VUT - provoz	U Vodárny 2, 616 00 Brno	
32.	Statutární město Hradec Králové	Technologické centrum Hradec Králové	Piletická 486/19, 503 41 Hradec Králové	http://www.tchk.cz

3.2 Vytvořené nové objekty a plochy VTP / PI /CTT

Výsledkem všech projektů jsou nově vybudované, rozšířené nebo rekonstruované objekty, které svou podobou, vnitřním uspořádáním a vybavením mohou sloužit pro účely činnosti VTP, PI nebo CTT. V řadě případů byly rekonstruovány starší budovy či prostory, k přestavbě na VTP byl využit např. i bývalý tovární objekt. V případě rekonstrukcí je rozdíl oproti původnímu stavu znatelný. Objekty v menších městech byly umístěny většinou blízko centra, v některých případech se setkáváme s umístěním objektů v blízkosti vysoké školy resp. její fakulty nebo výzkumného ústavu (či jsou přímo jejich součástí), ale také je nový objekt umístěn z hlediska své dostupnosti a vazeb „uprostřed něčeho“.

V podstatě lze konstatovat, že závazný ukazatel „rozloha vybudovaných ploch VTP/PI/CTT“ byl splněn. Vnitřní rozdělení nově vytvořených prostorů pro VTP/PI/CTT (kancelářské prostory, konferenční sál, dílny apod.) vcelku odpovídá původním záměrům. Materiálně technické vybavení VTP, PI nebo CTT je většinou plně postačující pro jejich potřeby, někde probíhá ještě dovybavení technikou. Lze se setkat i se speciální technikou pro experimentální výzkumné a vývojové práce. V některých případech bylo zaznamenáno sice velmi moderní a kvalitní, ale také nákladné vybavení, které není dosud efektivně využíváno (zejména jde o investice do konferenčních prostorů a zařízení).

Podle výsledků dotazníkového šetření a jejich ověření v rámci strukturovaných rozhovorů činí celková nová vytvořená plocha pro provozování a aktivity VTP, PI a CTT 77 153 m², z toho VTP 40 371 m², PI 35 078 m² a CTT 1 704 m². V porovnání s VTP a PI jsou nově vytvořené plochy pro CTT relativně malé, což vyplývá z povahy aktivit v oblasti transferu technologií, kdy zásadní význam pro jejich realizaci mají kvalifikovaní pracovníci a jimi nabízené služby. V tabulce je dále tato nová plocha strukturována z hlediska způsobu jejího pořízení (údaje v m² a procentech).

<i>Nová plocha</i>	VTP	PI	CTT	celkem
celková plocha	40 371	35 078	1 704	77 153
z toho				
nově vybudovaná plocha	19 493	28 043	505	48 041
% z celkové plochy	48,29	79,95	29,64	62,27
renovovaná plocha	18 378	6060	1199	25 637
% z celkové plochy	45,52	17,28	70,36	33,23
nakoupená plocha	2 500	975	0	3 475
% z celkové plochy	6,19	2,77	0	4,50

Nejvíce objektů bylo nově vybudováno, rozšířeno nebo rekonstruováno ve Zlínském kraji – celkem 10 (3 VTP, 3 PI a 4 CTT), dále pak ve Středočeském kraji (celkem 8, z toho 4 VTP, 3 PI a 1 CTT) a Moravskoslezském kraji (celkem 7, z toho 4 PI, 2 CTT a 1 VTP). Uvedené tři kraje tvoří zhruba 57 % z celkového počtu těchto investičních akcí na podporu inovační infrastruktury v ČR v rámci Prosperita I. Z hlediska regionálního jsou s určitým odstupem na dalších pozicích kraje: Jihomoravský, Jihočeský, Plzeňský, Královéhradecký, Olomoucký, Pardubický a Ústecký. Ve třech krajích (Liberecký, Karlovarský a Vysočina) nebyl nově zřízen nebo rozšířen žádný objekt VTP, PI nebo CTT.

Největší nově vybudovaná plocha VTP je pak v Plzeňském kraji (VTP Plzeň se 7591 m²) a v Pardubickém kraji (Technopark Pardubice se 4345 m²). Z celkové nově vybudované plochy pro VTP jde o zhruba 60 % nově vybudované plochy VTP. Z pohledu dosažení economy of scale (předpokládaná plocha 4000 m²) po renovaci určité plochy se k těmto 2 VTP řadí současnou velikostí možné využívané plochy také BIC Ostrava a VTP Rumburk (teprve očekávaná stavební kolaudace). Největší nově vybudovaná plocha PI je v Moravskoslezském kraji (PI VŠB TU Ostrava s 5647 m²), v Jihomoravském kraji (JIC Brno – 5566 m², včetně původní plochy nyní disponuje PI JIC Brno 6573 m²) a dále ve Středočeském kraji (PI Nymburk se 3335 m²). Ostatní PI se pohybují většinou zřetelně pod úrovní 3000 m². Tři PI s největší nově vybudovanou plochou tvoří pak cca 52 % z celkové nově vybudované plochy pro PI.

3.3 Obsazenost nových objektů a ploch VTP / PI

Jako jeden z hlavních problémů se v současné době však ukazuje obsazenost těchto ploch VTP a PI, zejména pak z hlediska budoucího vývoje. Obsazenost vytvořených ploch pro VTP dosahuje v současné době v průměru cca 44 %, přičemž interval se pohybuje od nulového obsazení až do 100 % (značný rozptyl hodnot). Přitom v osmi případech je stávající obsazenost nižší než 50 %, z toho v sedmi do 20 %. Stejně tak v případě PI existuje značný rozptyl hodnot obsazenosti (opět od 0 % do 100 %). Plná obsazenost obdobně jako v předchozím případě je výjimkou. V průměru jsou nově vytvořené plochy PI obsazeny z necelých 51 %; pět PI má obsazeno méně než 20 % plochy. V řadě případů je obsazenost zajišťována pobočkami větších firem. Nicméně v úvahu je třeba vzít, že projekty (stavební práce) byly dokončovány většinou ještě v průběhu roku 2008. Hodnocené VTP a PI fungují tedy poměrně krátkou a různou dobu a časový horizont jejich plného využití dosud nenastal.

Jak to ale vypadá při hlubším analytickém pohledu a výhledově s obsazením objektů VTP a PI? Zhruba se ukazují čtyři problémy, které mají nebo mohou mít vliv na současný a další vývoj.

- V první řadě je to nesporně současná hospodářská recese, která bude podle různých odhadů zřejmě v ČR trvat i v roce 2010 a jež má vliv i na nižší aktivitu spojenou se zakládáním a vznikem nových firem. Na tuto skutečnost poukazují i některé VTP a PI. Na druhé straně by např. srovnatelně příznivější nákladové podmínky v PI mohly být určitou výzvou pro začínající firmy se zaměřením na perspektivní obory (solidně fungujícími i v době hospodářské recese – viz např. ICT).
- Druhým problémem je přílišná orientace některých VTP a PI (jejich provozovatele – zejména ve Středočeském kraji) na určité průmyslové odvětví, které je silněji postiženo právě v důsledku probíhající hospodářské recese. To platí zvláště pro automobilový průmysl a jeho dodavatele (očekávané oživení v důsledku šrotovného je jen dočasným a krátkodobým opatřením nesystémového charakteru), kde se prakticky předchozí přísliby o vstupu firem neuskutečnily.
- Třetím problémem je lokalizace daného VTP nebo PI a úroveň spolupráce při zajišťování jejich činností. Řada VTP nebo PI je umístěna v krajském městě nebo v jeho bezprostředním okolí a má přímý kontakt resp. předpoklady pro kontakt s místními VŠ a výzkumnými institucemi. V některých případech je tento kontakt dosud však spíše formální povahy. Některé VTP a PI byly také lokalizovány do různých částí krajů (viz zejména ve Středočeském kraji) s cílem přispět k rozvoji podnikání a vyrovnávání vnitrokrajových rozdílů a tyto VTP resp. PI bezprostřední kontakty většinou postrádají. Otázkou je ovšem také, jaké jsou a budou vstřícné a podpůrné aktivity institucí veřejné správy (krajů a měst). Již z dříve prováděných průzkumů vyplývá, že začínající inovační firmy vstupují do VTP a PI zejména z důvodů možné spolupráce s VŠ, neboť VTP a PI by měly sehrávat úlohu prostředníka mezi VŠ a podnikovou sférou. Dalším významným důvodem pro vstup do VTP/PI je obvykle ekonomicky výhodné nájemné a využití poskytovaných služeb. Tyto výše uváděné důvody ale nejsou v řadě případů dostatečně naplňovány.
- Čtvrtým a svým charakterem dlouhodobějším problémem se jeví nedostatek kvalitních podnikatelských projektů a také kvalifikovaných mladých lidí (studentů) se

zájmem o podnikání (zejména inovačního charakteru). V současné době většinou preferují podle různých průzkumů zaměstnanecký vztah (což není jen problém ČR, ale vůbec širší evropský problém). Svou negativní roli, jak ukázaly některé diskuse při návštěvách VTP/PI, v tom sehrává i nedostatečná příprava a motivace studentů na veřejných vysokých školách k podnikání (na technických fakultách jsou studenti v rámci společenskovední výuky spíše nebo jen seznamováni s filozofií, sociologií apod. a nikoli už s praktickými otázkami založení podniku, podnikovou ekonomikou, právní úpravou podnikání apod.).

3.4 Počet nově vytvořených pracovních míst a počet zasídlených firem

Podle získaných údajů na základě dotazníku bylo s využitím dotace z programu Prosperita I vytvořeno celkem 142 nových pracovních míst, z toho 104 ve VTP, 30 v PI a 8 v CTT (údaje bez zaměstnanců firem sídlících ve VTP nebo PI). Většinou je dosažený stav na úrovni nižší, než jsou přijaté monitorovací ukazatele. Zajímavou až paradoxní skutečností je, že počet nově vytvořených míst je nižší ve VTP nebo PI s více obsazenou nově vytvořenou plochou.

V současné době je podle získaných údajů v 16 VTP (s dotací z programu Prosperita I) usídleno 97 firem, z toho je inovačních firem 58 (čili cca 60 %). V 18 PI sídlí nyní 106 firem, z toho bylo označeno za inovační 81 (tj. 76 %). Na 1 VTP nebo PI připadá tak v průměru 6 firem. Většinou jde o mikrofirmy (s počtem zaměstnanců méně než 10). Obecným problémem z hlediska nově vytvořených pracovních míst ve firmách zasídlených ve VTP/PI je to, že firmy s úspěšnou inkubací vytvoří obvykle mnohem více nových pracovních míst až po exitu do standardního tržního prostředí. Velké rozdíly existují v počtu zasídlených firem mezi jednotlivými VTP a PI. Zasídlené inovační firmy jsou pak zejména z oblasti IT, lze se ale setkat i s působností inovačních firem v dalších progresivních oborech a technologiích (viz např. biotechnologie). Z hlediska jimi vykazovaného typu inovací jde především o produktové inovace; spíše zanedbatelné jsou pak netechnické inovace (organizační a marketingové) s ohledem na většinou začínající firmy či firmy s krátkou historií.

Při prováděných průzkumech na místě (ve vybraných firmách) bylo zjištěno, že tyto firmy resp. její pracovníci považují většinou příslušné VTP nebo PI za dobrou adresu. Mladé firmy (s historií do 2 let) oceňují také právě možnost využívat zvýhodněné nájemné. Přitažlivost vstupu do VTP nebo PI by pro firmy měla být dána i nabídkou dostupných a kvalitních služeb poskytovaných nebo zprostředkovaných ze strany VTP nebo PI.

3.5 Nabízené služby a činnosti v evaluovaných VTP/PI/CTT

V odpovědích respondentů na dotazník byla nabídka služeb ve VTP/PI/CTT v konfrontaci se skutečností ověřena na místě většinou nadhodnocena. Nejvíce byly respondenty uváděny technické a administrativní služby, dále nabídka školících a vzdělávacích akcí, marketingové služby a účetní a ekonomické služby. Zřejmě nadhodnocení se týkalo pomoci při zprostředkování finančních zdrojů (viz např. rizikový kapitál). Současně realitě neodpovídala ani uvedená nabídka různých služeb v oblasti technologického transferu. Většina respondentů vycházela tak spíše z celkových záměrů. Další charakteristiky vycházejí z šetření provedených při návštěvě jednotlivých VTP/PI/CTT.

Při posouzení nabídky služeb a činností v evaluovaných VTP/PI/CTT a poptávky po nich je nutno vzít v úvahu, že tyto instituce zřízené s využitím dotace Prosperita I existují většinou

krátkou dobu. Šíře nabídky služeb a činností pro firmy ve VTP a PI a zejména v CTT je tak celkově zatím spíše úzká a při srovnání jednotlivých institucí nerovnoměrná. Nabízené služby a činnosti se v současné době většinou teprve rozbíhají, ze strany některých příjemců dotace se právě poukazuje na krátkou dobu existence nově vybudovaných objektů VTP/PI. Svou roli často sehrává i dosavadní relativně nízká obsazenost vybudovaných prostorů nebo dosud nedostačující spolupráce při jejich zajišťování (s vysokými školami apod.). Některé VTP a PI nebyly pak s to uvést konkrétní počty realizovaných služeb a činností a počet firem, které danou službu využívají; jejich vyjádření byla spíše obecná s odkazem na jejich budoucí rozvoj. Je možno se setkat i s tím, že VTP sice služby nabízí, ale firmy je nevyužívají. V řadě případů jsou to již „zaběhnuté“ firmy (dceřiné společnosti větších českých nebo zahraničních firem), které prakticky většinu služeb poskytovaných ze strany VTP přímo nebo zprostředkovaně nepotřebují a čerpají je od poskytovatelů služeb pro jejich mateřskou firmu.

Jaká jsou z hlediska jednotlivých služeb a činností další zjištění „na místě“?

- V podstatě ve všech VTP a PI jsou poskytovány některé technické, kancelářské a administrativní služby (jako např. využití recepce, sekretářské služby, podatelna, připojení na telefon, připojení na internet, dodávka energií, kopírky /někde i barevné/, plotter A2, sdílené kanceláře, konferenční prostory apod.). V několika VTP/PI (např. Plzeň, Hradec Králové) bylo zdůrazněno, že tyto služby jsou běžně využívány všemi usídlenými firmami. Zajímavou iniciativou je v Plzni připravovaná příručka (manuál) pro klienta, která má poskytnout usídleným firmám užitečné informace o prostorách areálu a poskytovaných službách a činnostech, ale také je informovat o ostatních firmách, s nimiž sdílí VTP/PI. Většinou se lze setkat i s dostačujícími parkovacími plochami. Někde byly vytvořeny i společné stravovací prostory nebo je nabízena jídelna v areálu firmy, v němž je park umístěn.
- Poskytování školicích a vzdělávacích akcí uvedly jen některé VTP a PI. Tyto akce jsou uskutečňovány na smluvní bázi (zejména s VŠ), ale v některých případech jsou zajišťovány i interními silami VTP nebo PI. Jen v některých případech uvedli představitelé VTP nebo PI jednoznačně počet těchto uskutečněných akcí a jejich účastníků (viz např. Plzeň). Představitelé některých institucí hovořili o této nabídce spíše do budoucna. Většina VTP/PI/CTT má přitom vybudované poměrně prostorné a moderně (někdy až špičkově) technicky vybavené zasedací resp. konferenční sály využitelné pro pořádání školicích a vzdělávacích akcí a pro pořádání seminářů, konferencí apod. Této skutečnosti se vedení některých VTP snaží po ekonomické stránce využít a tyto sály pronajímá (např. pro konference HK, zasedání MV OPPI, semináře k různým environmentálním tématům pro kteréhokoliv zájemce apod.). Oproti externím pronajímatelům jsou firmy usídlené ve VTP resp. PI při pronájmu konferenčních sálů pro potřeby školení, seminářů apod. vždy zvýhodněny. Celkově však počet uspořádaných vzdělávacích a školicích akcí, seminářů, konferencí apod. není ještě vysoký. Svou roli zde zřejmě sehrává i určitý útlum zájmu o tyto akce ze strany zaměstnavatelů v posledních letech, zejména pak s nástupem hospodářské recese. Nicméně pořádání těchto akcí má i svůj význam z hlediska vytváření a povzbuzování inovačního klimatu v daném regionu.
- VTP/PI dále uvádějí ve své nabídce účetní služby zajišťované někde externě na smluvní bázi a někde interně vlastními silami. Celkově jsou tyto služby ale málo využívány; v současné době to byly maximálně dvě usídlené firmy, které je přijímají od dané instituce. Charakteristický je výrok: „umíme to, ale firmy to nechťejí“. Malé využití má i případná nabídka právních služeb. Nejvíce tak tři firmy ve dvou PI

využívají právní služby. Tyto služby jsou obvykle nabízeny a poskytovány externě na smluvním základě. Případný zájem je především o řešení pracovněprávních otázek.

- Značné rezervy existují ještě v nabídce marketingových služeb a při zprostředkování finančních zdrojů. Reálně nabízí a poskytuje určité marketingové služby jen několik VTP/PI. Většinou jde o propagaci firem (katalogy, prezentace v časopisech, internetové stránky, grafický manuál firem apod.). V jednom případě (VTP Řež) bylo uvedeno, že k určité jejich propagaci mohou pomoci i materiály publikované Společností vědeckotechnických parků (nicméně prezentace konkrétního VTP je zde z jejich pohledu poměrně stručná). Využití webových stránek pro propagační účely je zatím většinou spíše na začátku. Jejich celkové vyhodnocení je pak provedeno v bodě 3.8 této zprávy. Pouze tři VTP se zatím snaží podpořit resp. zprostředkovat účast „svých“ firem na výstavách a veletrzích. Nesetkali jsme se však s nabídkou marketingových služeb v oblasti výzkumu trhu či hledání vhodných partnerů. Svou roli zde hraje zjevně i nákladnost těchto obvykle externě zajišťovaných služeb.
- Jen výjimečně se lze pak setkat s pomocí firmám při vyhledávání a získávání finančních zdrojů. Např. v jednom případě to byla pomoc při přípravě finanční části projektu OPPI a v dalším pomoc při vyjednávání o úvěru s příslušnou bankou. Fondy rizikového kapitálu nebo business angels jako možný zdroj financování nejsou dosud zprostředkovávány a není o nich v řadě případů ani dostatečné povědomí. Obecně je to jeden z největších nedostatků v celém systému podpory inovací v ČR.
- Služby v oblasti technologického transferu nejsou dosud dostatečně nabízeny a využívány. Většina z nich v nabídce chybí nebo jsou poskytovány jen sporadicky; hlavně ale chybí nabídka poznatků využitelných k transferu. U dvou CTT se setkáváme s poradenstvím při realizaci transferu technologií (Ostrava ve 42 případech, Vsetín ve 20 případech). V Ostravě se setkáváme ještě s nabídkou technologického transferu na území ČR a mezinárodního technologického transferu. Technologický audit je sice ve dvou CTT nabízen, ale nevyužíván. Pořádání kooperační burzy je uvedeno pouze jednou za účasti 30 lidí. Technologická burza byla pořádána v jednom PI dvakrát pro potřeby regionu. Poskytování technology watch se maximálně objevuje v plánu. Při poskytování technologického transferu na území ČR a mezinárodního technologického transferu a při nabídce technologického auditu byla využita spolupráce s Technologickým centrem AV ČR.
- Pokud jde o další služby a činnosti, některé VTP/PI nabízejí projektové poradenství, podnikové poradenství (např. VŠB TU Ostrava při zakládání podniku), přípravu podnikatelského záměru, služby patentového zástupce (Hradec Králové) apod. Tato nabídka je obvykle vlastní iniciativou příslušného manažera.

Z hlediska dalšího vývoje bude nutno zejména řešit vztah nabídky a poptávky po daných službách. Nabídku bude žádoucí ve všech směrech rozšířit, ale kritickou otázkou je její využívání na straně firem, které sídlí v daném VTP/PI. V tomto ohledu bude důležité dosáhnout zejména relativně vysoké kvality poskytovaných služeb, což závisí na další spolupráci s vysokými školami a dalšími veřejnými či soukromými institucemi s koncentrovaným kvalifikačním potenciálem. V úvahu je třeba vzít i způsob financování těchto služeb, jejich cenu, pružnost apod.

3.6 Spolupráce VTP/PI/CTT při zajišťování činností

Nejvíce je uváděna spolupráce s veřejnými vysokými školami (v 21 případech). Představitelé jednotlivých VTP/PI/CTT jsou s jedinou výjimkou (Univerzita Pardubice) s touto spoluprací spokojeni, v řadě případů dokonce velmi spokojeni. Lépe se této spolupráci daří zjevně tam, kde jsou příslušné instituce v těsné blízkosti. Velmi důležitá do budoucna je pak těsná součinnost s vysokými školami a výzkumnými ústavy při zajišťování transferu technologií. Spolupráce s ústavy AV ČR je uváděna v devíti případech a je také v podstatě pozitivně hodnocena. V menším měřítku se setkáváme se spoluprací s jinými veřejnými výzkumnými institucemi a s výzkumnými ústavy v podnikatelském sektoru (zde jsou však případy, kdy VTP nebo PI je přímo integrován nebo se nachází v těsné blízkosti daného výzkumného ústavu – viz ÚJV Řež a VÚSH). Poměrně často je z hlediska spolupráce zmiňována i Hospodářská komora; názory na spolupráci s ní se ale různí (v některých názorech zaznívá pozitivní hodnocení, v jiných je zase akcentována spíše nespokojenost). Spíše spokojenost je většinou vyjadřována s AIP (pořádané semináře a Inovace roku) a řada manažerů VTP oceňuje i Společnost vědeckotechnických parků (SVTP) jako určitou platformu pro možné setkání se s představiteli jiných parků a vzájemnou výměnu zkušeností. Proto lze doporučit všem novým VTP/PI/CTT zapojit se do činnosti SVTP a získat tak potřebné kontakty a možnost diskutovat své problémy se zkušenějšími kolegy a případně i přebírat jejich dobré zkušenosti. Jednotlivé VTP/PI zmínily dále i spolupráci s některými firmami, SPD ČR, RKO, regionálními sítěmi podnikatelských inkubátorů a VTP, Svazem vynálezců a zlepšovatelů ad.

Pokud jde o zapojení do klastrů, lze se s ním setkat v devíti VTP/PI, především pak v moravských krajích. V několika případech jsou do těchto klastrů přímo zapojeny firmy sídlící v příslušných VTP a PI.

3.7 Financování VTP/PI/CTT ve vazbě na udržitelnost

V tomto kontextu jde v první řadě o vztah samofinancování versus nároky na dotace. Požadovaná dlouhodobá udržitelnost provozu a činností daného VTP/PI/CTT závisí ve značné míře na tvorbě dostatečných vlastních finančních zdrojů (získaných z plateb za pronájem a poskytované služby od firem sídlících ve VTP nebo PI a z jiných placených služeb, z placených služeb CTT) a případně na dostupných cizích zdrojích financování (dotace, dary od firem a institucí ad.). Samozřejmě se v současném stadiu existence VTP a PI nepříznivě projevuje v jejich ekonomice relativně nízká obsazenost vytvořených prostorů a teprve se rozvíjející nabídka služeb. Pokud jde o samofinancování, nelze pak očekávat, že bude VTP/PI/CTT v prvním roce již ziskový. Jen v několika případech, kdy většinou došlo k rozšíření objektu, byl vykázan za rok 2008 zisk (ale ve skutečnosti za celý VTP). Některé VTP a PI uvedly za minulý rok ztrátu, některé jako součásti jiného subjektu prezentují jeho hospodářský výsledek nebo vůbec neuvádějí tento údaj a některé ho vůbec odmítají zveřejnit. Nicméně projevuje se zde především to, kdo kapitálově a podpůrně za VTP/PI/CTT stojí, jaká firma, ústav nebo vysoká škola a s jakými záměry (jaká je ochota podpory ze strany provozovatele). V tomto kontextu se VTP/PI/CTT také vyjadřovaly ke schopnosti realizovat své služby a činnosti vlastními zdroji bez nutnosti využít dotačních programů ČR nebo EU, příp. jiných zahraničních zdrojů.

Většinou byla zdůrazněna v daném stavu realizace projektu neschopnost samofinancování. S názorem na schopnost budoucího samofinancování se setkáváme jen výjimečně; uvedl ji např. PI ve Fulneku, který svůj provoz zajišťuje prostředky získanými z vlastní činnosti. PI

v Třinci podmiňuje však tuto schopnost již účastí partnerů, jimiž jsou města Třinec a Český Těšín. Schopnost samofinancování provozu uvádí rovněž VTP a PI Březno (výstavba samotného VTP bez dotací by však byla obtížná) a předpokládá ji i VTP Rumburk (opora v provozovateli).

Představitel VTP (včetně PI a CTT) Mstětice jednoznačně uvedl, že nejsou schopni budoucího samofinancování a předpokládá finanční účast firmy, jež je provozovatelem VTP. PI a TT Vsetín nejsou také schopni činnosti bez dotací (jednu třetinu zdrojů financování tvoří vlastní tržby, jednu třetinu dotace od zřizovatele a jednu třetinu projekt EU s přeshraniční spoluprací). Stejně tak TechnoPark Pardubice (VTP a PI) není schopen budoucího samofinancování; vlastní finanční prostředky očekává zatím pouze z plateb za pronájem. Přítom spolufinancování projektu vzniku tohoto VTP a PI bylo ze strany žadatele řešeno poměrně masivním úvěrem. V současné době existuje tak navíc problém s jeho splácením. Situace je zde poměrně složitá.

Některé VTP a PI se dále domnívají, že budou schopny z vlastních zdrojů zajistit služby a činnosti jen ve stávajícím rozsahu a opírají se přitom o možné prostředky získané z pronájmu (viz např. VTP a PI Plzeň). Také VTP a PI UP Olomouc uvádí, že bez dotací bude muset zůstat u současného relativně omezeného rozsahu poskytovaných služeb a činností. Celý jeho provoz je nyní hrazen z plateb firem za nájem a určité prostředky získává i z placené poradenské činnosti pro externisty. K zajištění své činnosti ještě dostává malou dotaci od UP Olomouc. TC Hradec Králové je schopno realizovat služby a činnosti zatím jen s finanční podporou města jako majitele, který dotuje schodek hospodaření. K dosažení vlastní soběstačnosti bude podle jeho ředitele nutno objekt zvětšit (rozšířit plochy).

V některých případech (viz např. PI Nymburk) se poukazuje na neschopnost v nejbližších letech (2010, 2011) zabezpečit realizaci služeb a činností jen vlastními zdroji. VTP Třeboň je schopen bez dotací zajistit jen provozuschopnost nově vybudovaných ploch, ale nikoliv už služby. V současné době jsou zdroji jeho financování především dotace a dary. Schopnost realizovat své činnosti z vlastních zdrojů popírá zatím i PI a CTT při VŠB TU Ostrava. Svou činnost zajišťuje nyní částečně z vlastních příjmů (samofinancování předpokládá až při 70% obsazenosti). Další příjmy získává z mezinárodního projektu transferu technologií v 7.RP.

Na problém krytí nákladů na provoz současným výnosem z pronájmu resp. z poskytnutých služeb firmám (klientům) poukazuje také JVTP České Budějovice. Jeho náklady na údržbu budov a zařízení v provozuschopném stavu (včetně revizí a pojištění) činí 20 tisíc Kč měsíčně a spolu s režijními náklady správce (JAIP) pohltní prakticky celý stávající výnos. Osobní náklady jsou tak kryty z dotačních programů EU. Příjmovou část JVTP tvoří nyní jednoznačně dotace. Vlastní interní zdroje z provozu tvoří pouhých 10 % příjmů.

Několik manažerů VTP/PI se vyjádřilo, že k zajištění kladného hospodářského výsledku (bez použití dodatečných dotací) je nezbytné disponovat určitou minimální velikostí pronajímaných ploch v rozsahu cca 4000 m², což odpovídá předpokládanému dosahování economy of scale. Proto někteří z nich uvažují o žádosti o dotaci v rámci programu Prosperita II. V úvahu je však třeba také vzít rozdílné ekonomické podmínky jednotlivých regionů, které se projevují i v různé úrovni obvyklé ceny za pronájem, z níž vychází i cena pro zvýhodněný pronájem. Jestliže v Rumburku může dosahovat za 1 m² zvýhodněný pronájem 550 Kč, tak ve velkých městech (Brno, Zlín apod.) může být až čtyřikrát vyšší. V tomto případě nelze tedy jednoznačně uvažovat o nějaké obecné minimální velikosti pronajímaných ploch jako předpokladu zajištění kladného hospodářského výsledku a s kterou bude spojen vlastně jakýsi

jednotný bod zvratu (break event point). Na druhé straně mohou situaci v „chudších regionech“ kompenzovat celkově nižší osobní náklady apod. Tím se však dostáváme do složitějších kalkulací akcentujících spíše dosavadní rozdíly v ekonomické úrovni jednotlivých regionů.

Obecně lze konstatovat, že k profinancování svých aktivit hledají stávající VTP/PI/CTT různé doplňkové zdroje, nejčastěji dotace zřizovatele nebo podporu vlastních projektů z celé řady dalších zdrojů (v poslední době zejména ze strukturálních fondů EU).

3.8 Analýza webových stránek jednotlivých VTP/PI/CTT

Webové stránky vystupují v současné době často jako prvotní a důležitý komunikační nástroj (v rámci marketingového komunikačního mixu), zejména pak v případě mladé generace. Kvalitně zpracované webové stránky s dostatkem potřebných informací a zajímavou nabídkou mohou vyvolat zájem začínajících podnikatelů, studentů a dalších o daný VTP nebo PI, o kontakt s ním a ve finální fázi může dojít i k žádoucímu usídlení firmy v této instituci. Proto byla pozornost v rámci různých analýz a hodnocení realizace projektů programu Prosperita I věnována také vytvořeným webovým stránkám příslušných VTP/PI/CTT. Posuzována byla jejich dostupnost, přehlednost, informační obsažnost a aktuálnost, celkové zpracování (včetně vizuálního dojmu) a uživatelský komfort, jejich silné a slabé stránky a potenciální zájem o další informace, kontakty a případné usídlení firmy v daném VTP nebo PI. Celkem bylo posouzeno 22 webových stránek (v několika případech jsou webové stránky společné pro několik realizovaných projektů). Přitom bylo využito studentského pohledu v úrovni magisterského studia v oborech IT.

Všechny VTP/PI/CTT (s jedinou výjimkou PI Fulnek), vytvořené nebo rozšířené s podporou programu Prosperita I mají své webové stránky. Ve všech případech lze označit dostupnost jejich webových stránek za velmi rychlou a snadnou. Takto jednoznačně nelze již hovořit o orientaci na těchto webových stránkách (o jejich přehlednosti). U necelých 70 % lze považovat orientaci na webových stránkách za velmi dobrou, u 23 % za spíše dobrou a u 9 % za spíše špatnou.

Významným hlediskem hodnocení webových stránek je jejich informační obsažnost a aktuálnost. Na webových stránkách všech příslušných VTP/PI/CTT jsou uvedeny základní údaje, pokud jde o adresu a kontakty (e-mail). U 82 % těchto zařízení jsou uváděni také jejich zřizovatelé a management, v 73 % případů je k dispozici i mapa (kde nás najdete), bližší charakteristiku dopravní dostupnosti a dosažitelnosti lze však nalézt jen zhruba v jedné třetině případů.

V naprosté většině (91 %) lze nalézt na webových stránkách informace o nabízených službách (ekonomické a účetní služby, právní služby, technické služby, školicí a vzdělávací služby, různé poradenské služby apod.). Tyto informace lze také považovat většinou za přehledné a v prvním pohledu dostatečně vypovídající.

Důležitou pro potenciální zájemce je pak informace o volných prostorách k pronájmu. S touto informací se setkáváme u 73 % hodnocených webových stránek VTP/PI. Pokud jde o cenu za tento pronájem, je uvedena jen u poloviny těchto VTP/PI. Zhruba necelých 70 % VTP/PI uvádí ve vcelku přehledné a pro první orientaci postačující formě i informace o firmách, které již ve VTP/PI sídlí.

Všechny VTP/PI/CTT informují na svých webových stránkách o spolupracujících organizacích (vysoké školy, AV ČR, AIP, SVTP, HK, RKO apod.), přičemž v 73 % případů je tato informace doplněna i odkazy na jejich webové stránky. Naprostá většina VTP/PI/CTT informuje na svých webových stránkách o připravovaných akcích, novinkách apod. (viz aktuální). Na více než 50 % webových stránek nejsou však zařazeny ohlasy na příslušný VTP/PI/CTT v médiích (celostátní nebo regionální tisk, rozhlas, TV apod.).

Na téměř dvou třetinách posuzovaných webových stránek lze nalézt i určitou fotogalerii, pokud jde např. o průběh stavby daného VTP/PI/CTT, vnitřní zařízení prostor apod. Právě prezentace vnitřního zařízení prostor, nabízených experimentálních přístrojů a dalšího vybavení by měla být spolu s nabízenými službami co nejvíce využita pro lákání firem ke vstupu do VTP/PI. VTP/PI/CTT se také většinou snaží již na své úvodní webové stránce uvádět informaci o spolufinancování z evropských fondů. U necelé pětiny však tato potřebná informace dosud chybí.

Určitým problémem některých webových stránek je aktuálnost prezentovaných údajů a informací. O aktuálnosti lze hovořit v 55 % případů. Zhruba 32 % webových stránek není aktuálních a 9 % je jich částečně aktuálních. V některých případech se také nevyužívá bloku aktuality.

Součástí analýzy webových stránek bylo také vyhodnocení jejich celkového zpracování a celkového uživatelského komfortu. Hodnocení bylo provedeno na škále od 1 (nejvyšší hodnocení) do 5 (nejnižší hodnocení) a projevil se v něm kvalitativní rozdíl jednotlivých stránek. Pokud jde o celkové zpracování webových stránek (přehlednost, vizuální dojem apod.), nejvyšší ocenění získalo 38 % webových stránek. Naopak na opačné straně škály (hodnoty 4 a 5) se nachází 19 % webových stránek. Nejčtenější hodnocení celkového uživatelského komfortu bylo 2 (jedna třetina webových stránek). Úplně nejvyššího hodnocení označeného 1 dosáhlo 24 % webových stránek; nejnižší hodnocení bylo pak 4 u 19 % webových stránek. Úrovní přehlednosti, vizuálnímu dojmu apod. odpovídala i úroveň uživatelského komfortu (v těchto oceněních příslušné webové stránky byla v umístění na škále obvykle tedy buď shoda, nebo maximálně jednotkový rozdíl). K nejvýše hodnoceným webovým stránkám z hlediska celkového zpracování a uživatelského komfortu patří TC Hradec Králové, PI Brno-jih, VTP VŠB-TU Ostrava, TIC/VTP Zlín, VTP/CTT UTB Zlín, VTP Plzeň, VTP UP Olomouc a VTP České Budějovice. S relativně nízkým hodnocením se setkáváme u VTP/PI Březno, BIC Ostrava, PI Nymburk, VTP/PI Řež, TechnoPark Pardubice a Třeboňské inovační centrum.

Silné stránky některých webových stránek spočívají v dostatku prvotních podstatných informací a přehlednosti poskytovaných informací, v grafice a vizuálním dojmu i v určité jednoduchosti. V případě některých webů tyto uváděné silné stránky jsou však naopak slabými stránkami. Např. chybějí bližší informace o nabízených službách či o lidech a firmách působících v daném VTP/PI. K slabým stránkám patří někdy i výše zmiňovaná neaktuálnost poskytovaných informací. Také se někdy nelze dovědět nic bližšího o dění ve vztahu k příslušnému VTP/PI/CTT (jeho novinky). Jinými příklady slabších stránek webu může být např. zahrnutí textu teoretického charakteru (o inovacích) v přílišném rozsahu na úkor praktických informací.

Kvalitní a atraktivní zpracování webových stránek dokáže jejich návštěvníka oslovit a vyvolat zájem včetně případné snahy o získání dalších informací. Takto vyvolaný zájem resp. následně zájem o usídlení firmy právě v daném VTP/PI by bylo možno jednoznačně („určitě

ano“) identifikovat v 36 % případů, méně jednoznačně („spíše ano“) v 18 % případů. Rovněž u 18 % webových stránek by však mohl zaznít jednoznačný výrok „určitě ne“.

4. PŘÍNOSY REALIZOVANÝCH PROJEKTŮ PROSPERITA I, PROBLÉMY A SMĚRY DALŠÍHO ZLEPŠENÍ

4.1 Přínosy a efekty realizovaných projektů Prosperita I

Při tomto hodnocení vycházíme z identifikovaných a analyzovaných silných stránek realizace projektů Prosperita I v rámci terénního šetření.

1. **V prvé řadě je nutno za přínos a silnou stránku programu Prosperita I považovat vytvoření nových kapacit pro účely provozování VTP / PI / CTT, a to většinou s velmi kvalitní a moderní úrovní vybavení objektů (prostor).** Často se lze dokonce setkat se současným špičkovým zařízením kancelářských, konferenčních a dalších prostor i s velmi kvalitními nájemními prostorami pro podnikání. Lze konstatovat, že v tomto případě byl tak realizován nezbytný předpoklad a vlastně první krok pro podporu a rozvoj inovačního prostředí v regionu.

V následujícím bloku uvádíme některé konkrétní příklady vybavenosti objektů podpořených v rámci Prosperita I:

Celkově vysoká úroveň vybavenosti objektů byla zaznamenána např. ve VTP/PI/CTT TIC Zlín, VTP UTB Zlín, PI VSB-TU Ostrava, PI VUT JIC Brno, VTP VUT JIC Brno, PI Vsetín, VTP/PI/CTT Mstětice, Technopark Pardubice, VTP Plzeň ad. V některých případech lze hovořit i o poměrně velkých plochách vybudovaných objektů.

Za speciální pozornost pak stojí:

- v řadě případů vysoká technická úroveň vybavení konferenčních prostor;
- snaha dosáhnout jistý synergický efekt přes společně využívané prostory (např. ve VTP UTB Zlín – společné myčky a sušičky laboratorního nádobí, prostory a kontejnery pro odpady včetně nebezpečných odpadů, přechodové hygienické komory pro potravinářský a biochemický výzkum apod.);
- k pronájmu nejsou jen kancelářské prostory, ale v některých případech i zařízené dílenské, laboratorní, technické resp. výrobní prostory (vybavenost nákladným zařízením, experimentální technikou apod.) – viz např. VTP a PI VUT JIC Brno, VTP UTB Zlín, VTP/PI České Budějovice, VTP/PI ÚJV Řež
- vytváření flexibilních prostor pro příchozí firmy (viz např. PI Rumburk, TechnoPark Pardubice)
- rekonstrukce památkově chráněného objektu na vysoké úrovni včetně vybavení (PI Vsetín)
- v některých objektech sice relativně střízlivější vybavení, ale zcela funkční (viz např. PI Nymburk, PI Třinec ad.), resp. na dobré úrovni vybavení části objektu, např. místnosti pro technické služby (viz např. PI+VTP+CTT Slavičín /pro usídlené firmy k dispozici kopírky, IT, lisy, knihařské pomůcky.../).

Klíčovou otázkou je tak nyní, jak zajistit, aby tyto vybudované a vcelku solidně vybavené prostory pro účely provozování VTP/PI/CTT byly v budoucnu co nejefektivněji využity a bylo dosaženo jejich požadované udržitelnosti.

Pokud jde o další identifikované přínosy a efekty resp. silné stránky realizace projektů Prosperita I, nelze je již nalézt v podstatě u všech realizovaných projektů, ale jen u jejich části a v různé míře.

2. O úspěšnosti projektu typu VTP/PI/CTT nerozhodují jen investované prostředky a dodatečné dotace, ale zřetelně se zde ukazuje význam lidského faktoru (zejména kvalita práce a znalosti manažera nově vzniklé instituce). Pokud příprava na obsazení budovaných nových objektů a ploch probíhala již od doby přípravy žádosti, jsou dnes výsledky zřetelně lepší. Pozitivním zjištěním průzkumů je proto i existence některých manažerů s podnikatelským duchem, schopných i strategického uvažování a s potřebnými znalostmi a určitou nutnou dávkou entuziasmu pro tuto oblast činnosti. Zvláště potěšující je, že jsou mezi nimi také mladší lidé.

V ČR se vytváří skupina manažerů se zkušenostmi a potenciálem řídit úspěšně instituce inovační infrastruktury. Schopnosti managementu některých VTP/PI/CTT (aktivita, znalosti, zkušenosti manažerů, jejich podpora inovativnosti apod.) se pak projeví jako důležitý faktor pro rozběh, fungování a rozvoj VTP/PI/CTT, zvláště pak v podmínkách současné hospodářské recese. Někde lze sice management také hodnotit jako kvalitní, ale teprve se stabilizuje.

Příklady VTP/PI s aktivním managementem a jeho vybraných akcí:

- VTP/PI TIC Zlín (chystané hodnocení inovativnosti firem od roku 2009)
- VTP/PI VUT JIC Brno (hodnocení firem podle inovativnosti s vlivem na výši nájemného či možné prodloužení doby pronájmu)
- VTP Hradec Králové (managementu se daří díky systematické a intenzivní činnosti postupně obsazovat vytvořené prostory navzdory hospodářské krizi)
- PI Nymburk (snaha hledat náplň pro využití části prostorů v době hospodářské krize – např. využití prostorů pro rekvalifikační kurzy)
- VTP České Budějovice (management při návštěvě VTP hodnocen jako velmi aktivní: usiluje o prezentace VTP, má řadu zpracovaných materiálů včetně statutu a tzv. klientského řádu s přesnými postupy a podmínkami pro přijetí firem do VTP; firmám pronajímá nejen zařízení kanceláří, ale i dosti nákladné zařízení dílenských / technických prostorů (s mírně nižším základním nájemným než je „v místě obvyklé“, později má firma ve VTP možnost mírně se snižující slevy)
- VTP Plzeň (snaha managementu o vytváření kontaktů mezi zasídlenými firmami – o synergické efekty, zpracován informační materiál o nabídce služeb a režimu ve VTP apod.)
- PI/VTP VUT JIC Brno (management pracuje s průběžným hodnocením spokojenosti zasídlených firem se službami a managementem)
- PI Třinec (pozitivní hodnocení osobnosti ředitele zejména z hlediska jeho práce s firmami, pro jednotlivé firmy v krizové době shání zakázky; propracovaný systém práce s firmami v inkubátoru)

- PI/VTP/CTT Slavičín (stálá snaha managementu poradit si i v nepříznivých podmínkách malé obce a využít kapacit)
- Zlepšení situace s příchodem nového vedení:
- VTP a PI UP Olomouc – zvýšená aktivita nového vedení
 - VTP Rumburk – aktivní nový manažer, dohánění skluz v realizaci projektu.

3. Přínosy a efekty vstupu nových firem spojené s umístěním (lokalizací) objektu VTP/PI/CTT. Lze je posuzovat ze dvou hledisek:

- ✓ **dostupnost a dosažitelnost** VTP a PI (byla většinou zasídlenými firmami a jejich zaměstnanci potvrzována; umístění VTP/PI/CTT TIC Zlín nebo PI Vsetín je dokonce ve středu města)

a zejména

- ✓ **blízkost vysoké školy resp. výzkumných institucí** (platí jen pro část VTP/PI/CTT - viz např. PI VŠB TU Ostrava, VTP Plzeň, VTP a PI UP Olomouc; VTP ÚJV Řež)

Problémem je ale často reálný zájem a skutečné využití studenty a pracovníky vysokých škol (ne vždy zřejmé a jasné).

Příklady spolupráce s vysokými školami a výzkumnými institucemi:

- TIC Třeboň – spolupráce s Ústavem systematické biologie a ekologie AV ČR, zemědělskou fakulta JČU, fakultou životního prostředí ČZU
- VTP ÚJV Řež – rozbíhá se spolupráce s fakultami ČVUT na základě smluvního využití experimentálního zařízení
- VTP Nové Hrady – součinnost s místním pracovištěm JČU je natolik úzká, že je místy nejde oddělit či vzájemně odlišit.

4. Rostoucí pozornost vizuální prezentaci a propagaci činnosti a výsledků (patří do potřebného rozvíjení komunikačních schopností daného VTP/PI/CTT). V tomto směru lze v některých případech pozitivně ocenit:

- ✓ **prezentace na webu** (ke kvalitě zpracování webových stránek viz výsledky šetření v části 3.8 této závěrečné zprávy)
- ✓ vizuální **prezentace a propagace** v prostorách objektu s využitím různých panelů, fotodokumentace apod. (např. VTP UTB Zlín).

5. Vytvoření fungující instituce s širokým záběrem činností a využitím prostorů

Tento přínos (silná stránka) se s ohledem většinou na nepříliš vzdálené období od dokončení výstavby a na současnou ekonomickou krizi nevyskytuje dosud v patřičné míře, spíše se s ním setkáváme v jednotlivých případech a některých aspektech.

Příklady:

- BIC Ostrava – mimo jiné zapojen do projektu Enterprise Europe Network
- VTP Nové Hradky – značný rozsah prováděných činností v plně funkčních vybudovaných kapacitách (přitom jde o lokalitu lépe dosažitelnou z rakouské, nežli z české strany)
- VTP a PI UP Olomouc - využívání nakoupené technologie
- VTP Březno - solidní využití prostor VTP.

6. V neposlední řadě je to příspěvek k podpoře a rozvoji regionu, kdy jde o zvýšení zaměstnanosti (zatím spíše v menší míře), ale také o postupný růst inovačního potenciálu a prostředí regionu, reakce na útlumy některých výrobních se snahou o udržení vysoce kvalifikovaných pracovníků v regionu a zajištění poradenských a jiných podpůrných činností ve prospěch subjektů působících v daném regionu apod.

Pokud jde o přínos k zaměstnanosti, je nutno také vzít v úvahu časovou prodlevu mezi inkubací firmy a obvykle výraznějším nárůstem nových pracovních míst v této firmě v dalších letech po opuštění PI nebo VTP.

Lze očekávat, že se tyto přínosy k rozvoji regionů zejména po odeznění hospodářské recese zvýší. V současné době nejsou většinou ještě příliš znatelné.

Příklady:

- TIC Třeboň – pro „spřátelené“ firmy (environmentální inovační firmy) mimo TIC organizuje konference, semináře, spoluúčast na výstavách a veletrzích, poskytování poradenství
- VTP a PI UP Olomouc – poskytování poradenské činnosti (dotační management, ochrana duševního vlastnictví, začátky podnikání apod.) pro studenty UP Olomouc, podnikatele v regionu apod. a placená příprava projektů pro firmy (v tom vidí také možný přínos parků)
- PI RVP Invert a.s. Fulnek – nabídka dílenských prostor inkubátoru pro menší inovační firmy s moderními technologiemi a zaměstnávající pracovníky s vysokou kvalifikací, kteří odešli z bývalých strojírenských závodů ve Fulneku a okolí /útlum výroby/.

Celkově zjištěné výsledky nejsou z různých výše uvedených důvodů ještě plně uspokojivé, ukazuje se však, že v delším horizontu má vznik nových VTP/PI/CTT jasně pozitivní dopad. V případě, kdy projekt v programu Prosperita I navazuje na předchozí etapu (zpravidla financovanou v rámci programu Phare) je možno již sledovat velmi dobrou součinnost instituce s okolními subjekty, velmi dobré využití vybudovaných kapacit i elementy přejímání best practices ze světa (viz např. program inovačních poukázek v JIC Brno). Všechny tyto pozitivní případy nastaly přitom za předpokladu, že se zde spojilo vhodné zázemí pro realizaci projektu (vstřícnost prostředí, přízeň ze strany zakladatele i dalších významných hráčů - státní správa a samospráva) a podařilo se najít pracovníky, schopné těchto podmínek plně využít (např. JIC Brno, VTP Nové Hradky, BIC Ostrava).

4.2 Problémy a směry dalšího zlepšení

Vycházíme zde z identifikovaných a analyzovaných dosavadních slabších stránek realizace projektů Prosperita I v rámci terénního šetření.

4.2.1 Nedostatečně rozvinutá činnost CTT

CTT neplní zatím veškeré od nich požadované funkce a jejich spolupráce s výzkumnými ústavami a vysokými školami má ještě četné rezervy. Prakticky platí, že realizovaná CTT nejsou v současné době přímo zapojena do samotného procesu transferu technologií resp. v jednom případě tohoto zapojení lze hovořit jen o nízkém počtu a objemu ekonomických přínosů transferu technologií. Většinou hodnocená CTT vykonávají nyní pouze vyhledávací a kontaktní činnosti; případnou poradenskou činnost vykonávají hlavně po telefonu a poradenství firmám má spíše jednorázovou povahu. Navíc tato poradenská činnost není ve většině případů přesně definována a kvantifikována. Případně se lze v rámci aktivit CTT ještě setkat se zastupováním externích firem v oblasti průmyslových práv a licencí. V této situaci se většinou projevuje malý zájem partnerských institucí (převážně regionálních univerzit) o transfer poznatků do praxe.

V úvahu při tomto hodnocení realizovaných CTT je však třeba také vzít poměrně krátkou dobu jejich fungování a nedostatek pracovníků v ČR s odbornou způsobilostí v oblasti transferu technologií.

4.2.2 Dosud nízké zasídlení (využití prostorů) řady VTP nebo PI

Často se lze setkat s určitým rozporem mezi kvalitně vybavenými vybudovanými kapacitami (kanceláře, dílny, laboratoře) a jejich stávajícím nízkým využitím. Také moderní technologií zařízené konferenční prostory by mohly být využívány k více akcím, a to i většího rozsahu v rámci regionu. Jejich pronájmy externím zájemcům mohou být ostatně zdrojem finančních prostředků pro VTP/PI. Některé budovy působí i poměrně opuštěným dojmem.

Ukazatelé obsazenosti plochy, nových pracovních míst apod. nezachycují však řadu reálných skutečností a souvislostí. V úvahu je nutno jistě vzít poměrně krátkou dobu od ukončení výstavby a dopady současné hospodářské recese, zejména v některých regionech. Ale jsou zde i další příčiny a důvody této situace:

- např. management VTP TIC Zlín to zdůvodňuje tzv. „strategickou rezervou“ (preferuje obsazení prostor několika středními firmami, nechce v nich usídlit mnoho malých firem); v tomto případě lze však namítnout, že provozovatel (TIC) využívá tak objekt především pro pronájem jiným organizacím a činnostem, než jsou předmětem projektu;
- existují problémy s kontaktováním firem s ohledem na lokalizaci VTP (např. v Slavičíně);
- není dostatečně využit nájem jako motivující prostředek (častá snaha o tržní nájem nebo spíše symbolické snížení pro firmy usídlené ve VTP/PI).

Uvádíme dále vybrané příklady toho, jak a pro koho jsou také využívány příslušné objekty a prostory:

- využití prostorů převážně ve prospěch provozovatele, jeho mateřské firmy resp. její dceřiné společnosti (viz např. VTP Březno; vazba TIC Třeboň na ENVI, o.p.s., resp. ENVI, s.r.o. /zakladatel o.p.s./ ovlivňující i pronájem většiny ploch TIC a využívání většiny poskytovaných služeb; VTP / PI UP Olomouc – v současné době plochy využívány pouze UP Olomouc);
- využití prostorů většinou pro pobočky již existujících a zavedených firem (např. VTP Plzeň, VTP/PI České Budějovice)
- umístění ve VTP a PI i řady firem bez inovačního charakteru (např. firmy se zaměřením na prodej a poradenství bioproduktů, šití pracovních pomůcek apod.)
- přijímání jakýchkoliv firem v některých PI kvůli dosažení požadované obsazenosti. Např. aktuálně slábnoucí zájem o vstup do PI Vsetín a o jeho služby vede k tomu, že prostory jsou tak nabízeny každému za plnou cenu nájmu (bez dotací nejsou schopni existence). Za tím stojí i koncepční problém, kdy město přes žadatele AER Vsetínsko, o.p.s. si na vysoce kvalitní úrovni opravilo příslušný objekt, přislíbilo činnosti a služby bez výchozí marketingové studie ukazující na reálný zájem o tuto aktivitu v daném subregionu. Obdobně PI Třinec, který i přes podporu měst (Třinec, Český Těšín) a krajských orgánů se potýká s nedostatečným zájmem inovačních firem o vstup do inkubátoru i o jeho externí služby (na druhou stranu je nutno říci, že se o inkubátoru málo ví, je umístěn v jednom z pater hotelu bez venkovního označení).
- nabídka většinou jen pronájmu kancelářských prostor, což komplikuje příchod výrobně zaměřených firem (viz např. VTP Hradec Králové);
- využívání kapacit až ve večerních hodinách (PI VŠB TU Ostrava, v tomto případě jde zřejmě o pracovníky, příp. studenty univerzity);
- někde se umísťují do objektu i takové instituce a firmy jako např. HK, CzechInvest, Microsoft ad., což samo o sobě nemusí být na závadu a může to mít podpůrný vliv na synergický efekt v rámci daného VTP/PI.

Existují ale také VTP / PI, která nejsou dokonce ještě v provozu:

- INBIT JIC Brno – výstavba měla být ukončena již před rokem
- VTP Rumburk – v době průzkumu chyběla plynová přípojka a kolaudační rozhodnutí o stavbě, jinak je na rozběh VTP a jeho postupné zasídlování firmami podle vyjádření managementu vše připraveno a dojednáno

V problému dosud nedostatečného využití vybudovaných prostorů VTP/PI (zejména pro malé začínající firmy) se odráží kromě již zmíněného nepříznivého vlivu současné hospodářské recese tyto faktory:

- často nedostatečná marketingová příprava celého záměru (chybějící hlubší analýza regionu a potřeb jeho trhu, konkurence v regionu apod.),
- s tím související nepříliš dobře zvolené umístění VTP/PI v malé obci nebo v místě mimo univerzitní a výzkumné centrum. Tento faktor vlivu lze dokumentovat např. na VTP/PI Slavičín (přes značnou aktivitu a snahy samotný management uznává, že v relativně malém venkovském regionu s koncentrací dalších VTP a PI v blízkém Zlíně ve vazbě na místní VŠ bude i do budoucna obtížné zajistit a udržet obsazenost

firmami). Obdobně PI Vsetín může těžko plnit původně slibovanou funkci leadera rozvoje podnikání v regionu, kterým je reálně Zlínské centrum.

- chybějící hlubší identifikace a analýza možných zájmů na straně firem (motivace daná blízkostí VŠ nebo výzkumné instituce, získáním reprezentačního prostředí, výhodným nájmem, levným využitím nákladného přístrojového a experimentálního vybavení apod.);
- ne vždy dostatečné využití různých komunikačních nástrojů při získávání firem a prosazení se v regionu (jako pořádání společenských událostí, konferencí a seminářů ve spolupráci s regionálními agenturami a institucemi, využití možností vlastní prezentace v prostorách různých regionálních a podpůrných organizací; větší využití webových stránek / zvláště pak směrem k mladším lidem);
- ještě nestabilizovaný management vlivem existence mnoha zřizovatelů (viz např. šest zřizovatelů v PI VUT JIC Brno nebo VTP JMK Brno)
- někdy i samotné vnímání založení podnikatelského inkubátoru spíše jako „módní“ záležitosti.

4.2.3 Potřeba zlepšení spolupráce s VŠ a výzkumnými institucemi

Často spolupráce přímo chybí nebo není příliš intenzivní. VTP/PI byly vybudovány také v oblastech, kde se VŠ nenacházejí v přímé blízkosti a případně se je nedaří získat ke spolupráci ani ze vzdálenějších míst. To se týká např. PI Nymburk; určité problémy má i VTP Rumburk při snaze o získání spolupráce s VŠ v Liberci (poukazují na vzdálenost VTP), ale byla jim přislíbena spolupráce s v.v.i. Ukazuje se, že handicap regionu spočívající v absenci VaV kapacit a VŠ je i přes veškeré úsilí managementu VTP/PI obtížně překonatelný.

Na druhé straně nelze přehlédnout i přístupy VŠ k vytvářené inovační infrastruktuře. Častým zjištěním při prováděných terénních průzkumech bylo určité zklamání managementu i usídlených firem s poměrně laxním postojem některých univerzit k aplikaci poznatků v praxi. Ve zvlášť obtížné situaci je pak v tomto směru Technopark Pardubice, kdy místní univerzita příliš nereaguje na své závazky (přitom vytvořené úvěrové dluhy není z čeho platit). V tomto případě hospodářská krize není však jedinou příčinou možného neúspěchu, ale zejména tento realizovaný projekt se ukázal jako nepřilíživě reálný a navíc poskytnutá podpora byla nakonec o mnoho nižší než požadovaná.

4.2.4 Nedostatečná přehlednost, transparentnost a reálnost dat

Problémem řady realizovaných VTP/PI/CTT, který značně ztěžoval i vlastní průzkum, je nedostatečně transparentní a přehledná evidence a vůbec její určité podceňování. Zejména jde o to, že:

- není často řádně odlišen starý a nový projekt;
- projekty často zahrnují VTP, PI a CTT, ale v praxi nejsou tyto formy vůbec rozlišovány, a to nejen účetně, ale i z hlediska konkrétních činností;
- v některých případech nelze zjistit skutečné náklady a ekonomické výsledky (VTP/PI je součástí účetnictví provozovatele, který vykonává mnoho dalších činností).

V tomto kontextu je nutno upozornit i na to, že v některých VTP/PI/CTT není na objektu (exteriéru, interiéru) a ani na webových stránkách dostatečně zřetelně a v požadované míře uvedeno, že tyto projekty byly hrazeny s využitím prostředků strukturálních fondů EU.

4.2.5 Potřeba zvýšení pozornosti synergickým efektům

Zvýšenou pozornost by bylo třeba věnovat problematice synergických efektů. Ta má několik dimenzí: synergické efekty ve vztahu k regionu (s projevem v růstu jeho inovačního potenciálu), možnosti synergií v případě existence v daném objektu všech tří forem infrastruktury (VTP+PI+CTT) a synergické efekty z činnosti firem v daném VTP/PI s ohledem na jejich věcné zaměření. Synergický efekt může pro firmy zasídlené v daném VTP nebo PI vyvolat jejich vzájemná spolupráce, vzájemné učení a přenos informací. Avšak u podobně věcně zaměřených firem je přirozeně spolupráce limitována konkurenčními faktory. Na druhé straně začínající firmy potřebují obvykle získat znalosti a zkušenosti s rozvojem a řízením firmy. K tomu jim mohou pomoci některé společné akce a služby poskytované daným VTP nebo PI a dále mohou firmy na platformě VTP/PI si samy vyměňovat určité zkušenosti.

4.2.6 Problémy se samofinancováním a udržitelností vybudovaného VTP/PI/CTT

Výše uvedené problémy (zejména nízké stávající zasídlení firmami, nedostatečná spolupráce s vysokými školami a výzkumnými institucemi, vlivy současné hospodářské recese) se promítají do možností samofinancování a udržitelnosti řady vybudovaných VTP/PI/CTT. Z provedených průzkumů vyplynula většinou v daném stavu realizace projektu neschopnost samofinancování a potřeba dalších dotací na budoucí zajištění a rozvoj služeb a činností. Určité možnosti samofinancování jsou uvažovány jen v případech, kdy za VTP/PI stojí jako provozovatel firma se silnější finanční pozicí. Neočekávají se investice rizikového kapitálu, které jsou ostatně v ČR ve vztahu k průměru EU27 na velmi podprůměrné úrovni. Situaci s business angels lze pak z pozice evaluovaných VTP/PI/CTT lapidárně zhodnotit formulací „všichni o nich slyšeli, ale nikdo je nikdy neviděl“.

Problémy samofinancování byly podrobněji popsány v části 3.7 této závěrečné zprávy.

4.3 Prosperita I a zvyšování inovační výkonnosti ČR (výsledky v kontextu hodnocení EIS)

Od realizace projektů programu Prosperita I se očekává posílení inovační infrastruktury, která by měla přispět zejména ke vzniku a rozvoji MSP inovačního charakteru (s novými výrobky, službami a technologiemi) a k podpoře přenosu nových technologií do firem a celkově napomáhat spolupráci mezi vysokými školami, výzkumnými institucemi a průmyslem. V konečném efektu by to pak mělo vést ke zvýšení inovační výkonnosti ČR. V této souvislosti se nabízí posouzení toho, jak se výsledky Prosperita I promítají v komplexním hodnocení inovační výkonnosti země podle European Innovation Scoreboard (Evropský inovační zpravodaj – dále jen EIS) a jak přispívají k upevnění relativně silných stránek a určitému potlačení slabých stránek inovačního systému ČR. V podstatě může jít o vazby především na některé konkrétní ukazatele. Aby toto posouzení bylo vůbec relevantní, je v úvahu třeba vzít i celou řadu metodických otázek. Vzhledem k poslední zásadní revizi

metodiky mezinárodního srovnání inovační výkonnosti EIS bude však nejprve nutno stručně charakterizovat provedené změny a jeho současnou podobu.

EIS vydává každoročně Evropská komise. Zpravodaj a jeho metodika byly připraveny na základě požadavku Evropské rady a jejího jarního zasedání v roce 2000 v Lisabonu, přičemž metodika se postupně upravuje a prochází změnami. EIS je analytický nástroj mezinárodního srovnání inovační výkonnosti zemí EU s vazbou na tzv. otevřenou metodu koordinace národních politik zemí EU. Cílem hodnocení EIS není stanovit pouhé pořadí zemí, ale v první řadě hledat příčiny úspěchů i zaostávání v oblasti inovací a cesty pro uplatnění nejlepších postupů při respektování specifík jednotlivých zemí. Proto je EIS také považován za účinný nástroj pro benchmarking inovačních politik.

Ve vývoji metodiky EIS je patrný trend časté revize souboru ukazatelů spojený s růstem jejich počtu, v čemž se odráží stále více systémové vnímání inovací (jako komplexního jevu s širším společenským kontextem). K výrazným změnám metodiky došlo v roce 2003, dále v roce 2005 a zejména v roce 2008 (rozsah změny ukazatelů činil dokonce 40 %). Tyto změny v souboru ukazatelů a souhrnných indexech ztěžují sice srovnání v časových řadách, nicméně směřují k soubornější a hlubší analýze inovační výkonnosti. Změny v metodice EIS 2008 jsou reakcí na některé dosavadní nedostatky a problémy dosavadního hodnocení inovační výkonnosti v rámci EIS. Z věcného hlediska k těmto nedostatkům a problémům patří např. rozdílná vypovídací schopnost indikátorů ve vazbě na inovační výkonnost, různá míra meziroční volatility ve vývoji ukazatelů ve spojitosti s exogenními ekonomickými jevy, zvýhodnění high-tech odvětví řadou ukazatelů, duplicitní sledování některých charakteristik inovační výkonnosti a odlišná míra vazeb (relevance) mezi použitými indikátory inovační výkonnosti a nástroji inovační politiky. Ze statistického hlediska spočívají nedostatky a problémy zejména v mezinárodní srovnatelnosti, ve včasné dostupnosti dat (referenční rok), v poměrně časově proměnlivých datech získávaných prostřednictvím šetření o inovacích CIS (Community Innovation Survey) národními statistickými úřady (zhruba čtvrtina všech ukazatelů EIS) a v neexistenci vah pro jednotlivé ukazatele (souhrnné inovační indexy počítané jako nevážené aritmetické průměry). Metodika také nepostihuje složitost vazeb mezi úrovní jednotlivých indikátorů. Např. vyšší veřejné výdaje na VaV nebo vyšší počet absolventů terciárního stupně vzdělání neznamenají ještě automaticky vyšší inovační aktivity a výkonnost (viz např. neefektivní vynakládání prostředků či využití lidských zdrojů, nedostatečné absorpční kapacity pro výsledky VaV apod.). Nová metodika EIS 2008 přirozeně neodstranila všechny uvedené věcné a statistické nedostatky a problémy sledování a hodnocení inovační výkonnosti v rámci EU, nicméně je určitým pozitivním krokem ke zlepšení v tomto směru.

V EIS 2008 se podstatně změnila struktura ukazatelů a byla zavedena řada nových ukazatelů. Byly vytvořeny tři bloky a v jejich rámci sedm skupin ukazatelů zahrnujících celkově 29 jednotlivých indikátorů. V předcházejícím EIS bylo 25 ukazatelů začleněno do pěti kategorií ve dvou základních skupinách (vstupů a výstupů inovací). V EIS 2008 je první blok označen jako Enablers, čili jde o předpoklady resp. zdroje (jsou sem zahrnuty ukazatele externích zdrojů a faktorů, které mohou vytvářet předpoklady pro rozvoj inovačních aktivit v podnikovém sektoru). Pro tento blok byl v češtině použit i termín Aktivátory, což s ohledem na původní používání tohoto termínu navozuje jakousi představu urychlení, které však nelze uvažovat automaticky, jak bylo naznačeno výše. Blok externích zdrojů a předpokladů je členěn na skupinu lidských zdrojů (s 5 ukazateli) a skupinu finance a podpora (se 4 ukazateli). Ve srovnání s EIS 2007 byl např. s odkazem na nízkou vypovídací schopnost vypuštěn indikátor podíl podniků jako příjemců veřejné finanční podpory inovací. Druhý blok má

označení Podnikové aktivity a zahrnuje skupinu výdaje podniků (s 3 ukazateli), vazby a podnikání (s 3 ukazateli) a skupinu výkonnost (se 4 ukazateli), která obsahuje výstupy v oblasti ochrany duševního vlastnictví a mezinárodního obchodu s jeho právy. Ocenit na rozdíl od předchozích hodnocení lze tu skutečnost, že na patenty a jiná průmyslová práva se zde pohlíží jako na určitý mezistupeň při dosahování konečných ekonomických efektů z výzkumných, vývojových a inovačních aktivit podniků. Třetí blok Výstupy tvoří skupina inovátoři (s 3 ukazateli) a skupina ekonomické efekty (s 6 ukazateli). Ve skupině inovátoři jsou zvláště sledovány podíly MSP s technickými (produktovými nebo procesními inovacemi) a netechnickými (marketingovými nebo organizačními inovacemi). V rámci ekonomických efektů se nyní bere v úvahu i středně high-tech zpracovatelský průmysl a efekty znalostně intenzivních služeb.

Následující tabulka obsahuje bloky ukazatelů, skupiny ukazatelů a jednotlivé ukazatele použité pro hodnocení inovační výkonnosti dané ekonomiky za rok 2008 a jejich zdroje dat včetně referenčního roku. Ukazatele jsou uváděny se stručnou obsahovou charakteristikou.

PŘEDPOKLADY A ZDROJE			
<i>Lidské zdroje</i>			
1.1	Absolventi přírodovědných a technických (S&E) a společenskovedních a humanitních (S&H) oborů na VŠ (% , podíl z 1000 obyvatel ve věku 20-29 let)	Eurostat	2006
1.2	Absolventi doktorského studia v přírodovědných, technických, společenskovedních a humanitních oborech věd (% , podíl z 1000 obyvatel ve věku 25-34 let)	Eurostat	2006
1.3	Obyvatelstvo s vysokoškolským vzděláním (% , podíl ze 100 obyvatel ve věku 25-64 let)	Eurostat	2007
1.4	Účast na celoživotním vzdělávání (% , podíl osob, které se v posledních čtyřech týdnech před průzkumem zúčastnili nějaké aktivity celoživotního vzdělávání, ze 100 obyvatel ve věku 25-64 let)	Eurostat	2007
1.5	Mládež se středoškolským vzděláním (% populace ve věku 20-24 let s dokončeným alespoň středoškolským vzděláním)	Eurostat	2007
<i>Finance a podpora</i>			
2.1	Veřejné výdaje na VaV (veškeré výdaje na VaV ve veřejném sektoru a na vysokých školách jako % HDP, tedy GOVERD + HERD)	Eurostat	2007
2.2	Rizikový kapitál (investice rizikového kapitálu do raných fází podnikání a pro expanzi podnikání jako % HDP)	EVCA, Eurostat	2007
2.3	Úvěry poskytnuté podnikovému sektoru (komerčními bankami a jinými finančními institucemi v poměru k HDP)	MMF	2007
2.4	Širokopásmová komunikační síť /broadband/ (přístup k širokopásmovému internetu podle nefinančních podniků s 10 a více zaměstnanci, % z celkového počtu podniků tohoto segmentu)	Eurostat	2007
PODNIKOVÉ AKTIVITY			
<i>Výdaje podniků</i>			
3.1	Výdaje podniků na VaV (veškeré výdaje na VaV v podnikovém sektoru jako % HDP, tedy BERD)	Eurostat	2007
3.2	Výdaje na informační technologie (veškeré výdaje na IT na	EITO/Eurostat	2006

	trhu jako celku, % HDP)		
3.3	Výdaje podniků na inovace bez výdajů na VaV (veškeré výdaje na inovace v podnicích bez jejich výdajů na vlastní a nakupovaný VaV, % obratu)	Eurostat	2006
	<i>Vazby a podnikání</i>		
4.1	MSP s vlastními inovacemi (% MSP, které zavedly nové produkty nebo procesy (in-house), z celkového počtu MSP)	Eurostat	2006
4.2	MSP inovující ve spolupráci s jinými podniky a institucemi (% z celkového počtu MSP)	Eurostat	2006
4.3	Obnova firem (% nově vzniklých a zaniklých MSP z celkového počtu MSP, MSP s více než 5 zaměstnanci)	Eurostat	2005
4.4	Společné publikace public-private (počet výzkumných publikací v databázi Web of Science napsaných ve spolupráci autory z veřejného a soukromého sektoru na 1 milion obyvatel)	Thomson Reuters/CWTS	2006
	<i>Výkonnost (mezivýstupy)</i>		
5.1	Přihlášky patentů u EPO (počet podaných přihlášek na 1 milion obyvatel)	Eurostat	2005
5.2	Ochranné známky Společenství (počet nově registrovaných ochranných známek ES na 1 milion obyvatel)	OHIM / Eurostat	2007
5.3	Průmyslové vzory Společenství (počet nově registrovaných průmyslových vzorů ES na 1 milion obyvatel)	OHIM / Eurostat	2007
5.4	Technologická platební bilance (celkové toky přijatých a placených licenčních poplatků jako % HDP, v b.c. US\$)	Světová banka	2006
	VÝSTUPY		
	<i>Inovátoři</i>		
6.1	MSP zavádějící produktové nebo procesní inovace (% z celkového počtu MSP)	Eurostat	2006
6.2	MSP zavádějící marketingové nebo organizační inovace (% z celkového počtu MSP)	Eurostat	2006
6.3	Efektivita výrobních faktorů u inovátorů, nevážený průměr z:		
	podíl inovátorů, jimž produktová nebo procesní inovace významně snížila náklady práce na jednotku produkce (% inovujících podniků, výsledek průzkumu)	Eurostat	2006
	podíl inovátorů, jimž produktová nebo procesní inovace významně snížila spotřebu materiálů a energie na jednotku produkce (% inovujících podniků, výsledek průzkumu)	Eurostat	2006
	<i>Ekonomické efekty</i>		
7.1	Zaměstnanost v medium high-tech a high-tech zpracovatelském průmyslu (% celkové pracovní síly)	Eurostat	2007
7.2	Zaměstnanost ve znalostně intenzivních službách (% celkové pracovní síly)	Eurostat	2007
7.3	Export medium high-tech a high-tech výrobků zpracovatelského průmyslu (% z hodnoty celkového exportu)	Eurostat	2006
7.4	Export znalostně intenzivních služeb (% z hodnoty celkového exportu služeb, podle klasifikace EBOPS)	Eurostat	2006
7.5	Prodej nových produktů z hlediska trhu (novost na trhu jako	Eurostat	2006

	celku, % hodnoty prodeje nových nebo významně zdokonalených produktů za všechny podniky z celkového obratu všech podniků)		
7.6	Prodej nových produktů z hlediska firmy (produkty nové pro firmu, nikoli pro trh, % hodnoty prodeje nových nebo významně zdokonalených produktů za všechny podniky z celkového obratu všech podniků)	Eurostat	2006

Pokud jde o celkovou pozici České republiky, není podle výsledků EIS 2008 v řadě oblastí ještě uspokojivá. Nicméně za pozitivní skutečnost lze označit její celkově mírné zlepšení a některé příznivé růstové trendy. To dokumentuje i její zařazení již v EIS 2007 do skupiny zemí označovaných jako „slabší inovátoři“ (moderate innovators“), dříve byla ČR ve skupině „dohánějících zemí“ (catching-up countries). „Slabší inovátoři“ vykazují nižší inovační výkonnost, než je průměr EU27, ale mají vyšší růstové tendence. Podle souhrnného inovačního indexu se Česká republika v databázi EIS 2008 umístila mezi členskými státy EU27 na 16. místě (z nových členských zemí pak za Estonskem a Slovinskem). Odstup za inovačně vyspělými zeměmi je však dosud výrazný. V porovnání s průměrem EU27 se ukazuje, že relativně slabé stránky ČR lze identifikovat především v oblasti duševního vlastnictví (dlouhodobě relativně nejhorší výsledky), ve skupině ukazatelů finance a podpora (zejména slabé postavení ve financování rizikovým kapitálem) a skupině ukazatelů lidské zdroje (s výjimkou dlouhodobě čelní pozice u ukazatele mládež se středoškolským vzděláním).

Z výše uvedeného tabulkového přehledu stávajících ukazatelů EIS je již na první pohled zřejmé, že posuzování dopadů Prosperita I na ukazatele EIS je poměrně omezené a často spíše nepřímě identifikovatelné. Navíc výsledky realizace projektů Prosperita I se časově projevují teprve nyní, přičemž referenčním rokem posledního EIS 2008 je v naprosté většině rok 2006 a případně rok 2007. Určitým metodickým problémem je i naprosto nedostatečné výkaznictví v oblasti inovační infrastruktury celkově. Výkaznictví jednotlivých realizovaných projektů v případě Prosperita I se pak v souladu se stanovenými závaznými a monitorovacími ukazateli v podstatě soustřeďuje na vytvořené plochy pro aktivity spojené s inovacemi, obsazenost těchto ploch firmami a vytvořená nová pracovní místa v zasídlených firmách.

K dispozici pro porovnání jsou některá celostátní data o inovačních aktivitách podnikové sféry (statistika inovací) získávaná ČSÚ v rámci šetření CIS. Tato výběrová šetření, jejichž formou bylo osloveno naposled téměř 8,5 tisíce zpravodajských jednotek podnikového sektoru s alespoň 10 zaměstnanci (náhodný statistický výběr z RESu jako základního souboru), se provádí ve dvouletých periodách s předchozím tříletým referenčním obdobím. návratnost dosahuje zhruba 80 % a dopočet na celý základní soubor se provádí s využitím matematicko-statistických metod. Data z posledního šetření CIS za období 2006-2008 budou k dispozici podle sdělení ČSÚ v lednu 2010 a s ohledem na většinou časový nesoulad s výsledky Prosperita I a také v důsledku nezahrnutí mikrofirem (drobných firem s méně než 10 zaměstnanci – cca 30 % registrovaných podniků) budou obtížně porovnatelné. Pokud jde o celkový rozsah datových souborů, je v současné době podle údajů ČSÚ (MPO) registrováno v ČR zhruba 200 tisíc MSP jako právnických osob. Z praxe je ovšem známo, že podíl tzv. aktivních podniků se pohybuje na úrovni kolísající kolem 50 % (viz statistická zjištění, daňová přiznání, platby pojistného, pohyby na účtech). Méně než 30 % z těchto aktivních podniků v průmyslu a ve službách vykazuje podle průzkumů inovační aktivitu (nejslabším segmentem jsou přitom malé podniky), což je ale výsledek téměř na průměru zemí EU27 (viz EIS). Vezmeme-li pak v úvahu počet nových inovačních firem

v realizovaných projektech VTP/PI, jde z kvantitativního hlediska jen o velmi malý podíl (v úrovni do 1 % s regionálními rozdíly). Přirozeně z kvalitativního hlediska (úroveň a řád inovace, patenty apod.) může být relevance inovačních firem ve VTP/PI vyšší. Proto nyní pozornost zaměříme především na metodologické a metodické vazby na systém ukazatelů EIS. V jisté míře půjde i o inspirační hledisko.

V případě skupiny ukazatelů Lidské zdroje nelze stanovit přímou statistickou vazbu na výsledky projektu Prosperita I. Růst kvalifikovaných lidských zdrojů vytváří rámcové podmínky pro rozvoj inovačních aktivit a růst inovační výkonnosti. VTP/PI/CTT a inovační firmy v nich usídlené nemohou úroveň těchto indikátorů přímo ovlivnit. Určité možnosti se naskýtají pouze v nabídce a podpoře vzdělávacích akcí a školení, která lze vykazovat jako součást celoživotního vzdělávání (ČR zde pod průměrem EU 27 zhruba o 40 %), i když z hlediska celé země může jít jen o velmi zanedbatelný podíl. Stejně tak nelze ovlivnit výši veřejných výdajů na VaV. Nicméně zajímavé inovační projekty firem ve VTP/PI by mohly více povzbudit investice rizikového kapitálu, v nichž ČR spolu se Slovenskem zaujímá dlouhodobě jednu z nejslabších pozic v EU. V žádném případě však podle názorů získaných v příslušných VTP/PI nelze očekávat radikální změnu. Vykazovaný podíl firem s širokopásmovým přístupem k internetu se týká segmentu firem s 10 a více zaměstnanci, což snižuje možný příspěvek firem ve VTP/PI (řada nových firem s méně než 10 zaměstnanci). V kontextu celkových výdajů podnikové sféry na VaV, inovace a IT jde také o poměrně velmi malý segment.

V každém případě lze použít u usídlených firem ukazatele ze skupiny vazby a podnikání (inovující firmy, firmy inovující ve spolupráci s jinými firmami a institucemi, obnova /pohyb, jakási demografie/ firem). Jde sice, jak již bylo výše řečeno, o velmi malý podíl na celkovém počtu MSP, nicméně potřebný synergický efekt vyplývající ze spolupráce s ostatními firmami i vazeb na vysokoškolské a výzkumné instituce nabývá v rámci EU zjevně na významu. Právě vhodné prostředí VTP/PI může při účinném managementu přispět k dosahování tohoto synergického efektu. V nově realizovaných VTP/PI jsme pak nyní spíše svědky nově vznikajících a přichozích firem, zatímco rozhodující forma opuštění těchto institucí není (a zřejmě ani nebude) v důsledku ukončení činnosti, ale ve schopnosti firem přejít již do standardního tržního prostředí, z důvodu převzetí jinou firmou či jiných důvodů (viz i výsledky provedeného terénního šetření).

Za pozornost z hlediska realizovaných VTP/PI/CTT stojí jejich aktivity a aktivity firem v nich usídlených v oblasti ochrany průmyslových práv a případných licenčních obchodů. Z provedených šetření AVO, jak je jinde uvedeno, vyplývá, že zatím zjištěné poměrně slabé výsledky ve VTP/PI/CTT plně korelují s celkově dlouhodobě špatnými výsledky ČR v této oblasti (výrazné zaostávání za průměrem EU27, zejména v případě patentů). Firmy ve VTP/PI by měly patřit mezi inovátory a zajímavé by u nich mohlo být proto podrobnější sledování jejich inovačních aktivit z hlediska různých technických a netechnických inovací (viz EIS). V současné době takovéto údaje nejsou na úrovni managementu VTP/PI dispozici. Vazby na vysoké školy a výzkumné instituce a nabízené služby (poradenské služby apod.) ze strany managementu by mohly právě vést ve firmách usídlených ve VTP/PI k větší aktivitě i v netechnických inovacích (marketingových, organizačních). Ukazatele z poslední skupiny ukazatelů EIS (Ekonomické efekty) jako zaměstnanost, prodej nových produktů a podstatně méně již export jsou využitelné i pro hodnocení přínosů VTP/PI/CTT, ale v úvahu je nutno vzít relativně nízké hodnoty ve vztahu k celé ekonomice. V současné době rozběhu VTP/PI lze pak zatím identifikovat spíše jen přínosy v zaměstnanosti. Tyto výsledky by ale měly být

především posuzovány nikoli z hlediska celostátního porovnání, ale na úrovni regionální resp. subregionální statistiky.

5. NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO PROGRAM PROSPERITA V NOVÉM PROGRAMOVACÍM OBDOBÍ

Návrhy a doporučení pro další období vycházejí z výsledků provedených a výše prezentovaných průzkumů a analýz a ze zjištěných přínosů a efektů a existujících problémů realizovaných projektů Prosperita I. Také respektují požadavky na naplnění skutečné role VTP/PI/CTT. Celkově lze konstatovat, že z dosavadních projektů programu Prosperita lze čerpat četná poučení, kterých lze plně využít v dalším pokračování tohoto potřebného programu pro rozvoj inovační infrastruktury v ČR.

Návrhy a doporučení:

1. Podporovat výstavbu dalších VTP/PI/CTT jen v případech, kdy jejich lokalizace vytváří předpoklady pro účinnou spolupráci s VŠ nebo výzkumnými institucemi nebo jsou-li konkrétní podmínky mimořádně příznivé (viz dále). Pokud by mělo jít o rozšíření stávajícího VTP nebo PI, mělo by být podloženo dosažením úspory z rozsahu a dalšími zjevnými efekty. Nepodpořit budování takových VTP/PI, kde by byly nabízeny v podstatě jen kancelářské prostory.

Zdůvodnění:

- vychází se z výsledků provedených průzkumů a analýz. Z řady rozhovorů s podpořenými subjekty navíc vyplývá, že síť VTP/PI je podle jejich názorů již dnes v některých regionech poměrně hustá. Otázkou však je, zda by v regionu měl většinou postačovat jen jeden takovýto subjekt (celkově nejsou definovány podmínky jeho postačující role).
- ve skutečnosti existují jen 2 podstatné důvody, proč přijmout nové projekty na vybudování nového či rozšíření stávajícího VTP/PI:
 - o vhodná lokalizace spojená s využitím místního znalostního potenciálu (včetně např. kvalifikovaných pracovníků a know how z krachujícího většího podniku)
 - o opodstatněné rozšíření stávajícího subjektu za účelem dosažení economy of scale (tj. předpokládaná rozloha cca 4000m²), přičemž dosavadní kapacita VTP/PI je rozumně využita (tzn. je v něm umístěn větší počet firem s přiměřeným počtem pracovníků).

2. V případech, kdy se jedná o pokračování předchozího projektu realizovaného v rámci programu Prosperita I, by bylo potřebné důsledně vyžadovat vyhodnocení přínosů předchozího projektu a jeho zřetelné a transparentní oddělení od projektu nového.

Zdůvodnění:

- toto doporučení souvisí i s doporučením v bodě 5. a mělo by přispět do budoucna k přehlednější a transparentnější evidenci z hlediska účetního, statistického a věcného.
3. V případě žádosti o rozšíření stávajících VTP/PI doplnit posouzení projektu o inspekci na místě za účelem zabránit nežádoucímu dalšímu budování kapacit, využívaných pouze zakladatelem.

Zdůvodnění:

- vychází se z poznatků o obtížnosti kvalifikovaného posouzení jen na základě předložené písemné (elektronické) žádosti, neboť se ukazuje, že teprve v průběhu návštěv lze odhalit skutečnou situaci.
4. Pro další výzvy zařadit mezi závazné indikátory u VTP a PI i počet nově zasídlených firem a případně počet pracovních míst v nich; u CTT zařadit i počet transferů technologií (poznatků) a ekonomické přínosy z nich plynoucí. Údaje o počtu by měly být uvažovány v rozumné minimální výši. Motivem není v žádném případě nějakým způsobem skandalizovat příjemce podpory, ale naopak učinit další krok k lepší efektivitě využití podpory.

Zdůvodnění:

- vytvořit tím větší tlak na reálné uvažování žadatele a jeho pozornost naplňování skutečné role VTP/PI/CTT.
5. Učinit opatření, aby veškerá používaná evidence VTP/PI/CTT byla do budoucna mnohem transparentnější a přehlednější (např. nebyl vykazován u několika projektů téhož subjektu jen 1 soubor výsledků). Od předkladatele projektu bude vyžadováno jasné a jednoznačné účetní a věcné oddělení starého a nového projektu (včetně závazných a monitorovacích ukazatelů).

Zdůvodnění:

- projekty často zahrnují VTP, PI, CTT, ale v praxi nejsou tyto formy inovační infrastruktury vůbec rozlišovány (a to nejen účetně, ale i z hlediska konkrétních činností);
 - v některých objektech umístěné a vykazované VTP a PI a CTT (i na bázi různých projektů) mají vedeno jakési společné výkaznictví, které ztěžuje nebo neumožňuje potřebné rozlišování účetních a statistických dat za jednotlivé subjekty VTP, PI nebo i CTT (obtížně lze pak kontrolovat i plnění příslušných ukazatelů).
6. Položit větší důraz na marketingovou přípravu celého záměru výstavby resp. rozšíření VTP/PI

Zdůvodnění:

- v mnohých případech předchozích projektů docházelo i k zjevnému marketingovému selhání (nedostatečná analýza poptávky v regionu po zařízení podobného typu, existence konkurujících zařízení podobného typu, možných vazeb na vysoké školy a výzkumná pracoviště); mohlo ale také dojít k úmyslnému nadhodnocení či zkreslení získaných údajů.
7. V případě deklarované spolupráce s vysokou školou vyžadovat, aby tato měla zavedený systém pro transfer technologií.

Zdůvodnění:

- bez určitých zkušeností s tímto fungujícím systémem nelze adekvátně rozběhnout činnost CTT napojenou na výsledky příslušné vysoké školy.
- 8. Podporu projektů VTP/PI/CTT zaměřit nejen na výstavbu fyzické infrastruktury, ale také na rozvíjení aktivit a udržitelnost služeb realizovaných těmito institucemi.

Zdůvodnění:

- dosud byla rozhodujícím zaměřením projektů výstavba fyzické infrastruktury a nikoliv rozvoj poskytovaných služeb. S ohledem na potřebnou udržitelnost činností VTP/PI/CTT je nutno věnovat zvýšenou pozornost také podpoře budoucího zajištění a rozvoje služeb.

Další doporučení:

- podporu podnikatelských inkubátorů vázat na to, že jejich služby budou poskytovány zejména začínajícím inovačním firmám nebo firmám s krátkou historií (do 2 let) a tato skutečnost bude průběžně ověřována (vyplývá to z definiční funkce podnikatelského inkubátoru)
- věnovat pozornost dalšímu zvyšování kvalifikace a vzdělávání manažerů a jiných pracovníků VTP/PI/CTT (některé stávající aktivity SVTP a AIP jsou v tomto směru nepostačující)
- zvážit možnost stanovit odpovědného pracovníka ze strany poskytovatele finančních prostředků (nebo z CzechInvestu) jako mentora v počátečních fázích realizace projektu (určitá podpora při řešení problémů a získávání zkušeností s řízením instituce typu VTP/PI/CTT)
- zvýšenou pozornost věnovat problematice vytváření možných synergických efektů (synergické efekty ve vztahu k regionu s projevem v růstu jeho inovačního potenciálu, možnosti synergií v případě existence v daném objektu všech tří forem infrastruktury /VTP+PI+CTT/ a synergické efekty z činnosti firem v daném VTP/PI s ohledem na jejich věcné zaměření)
- využít poznatků studie při školení hodnotitelů pro pokračování programu Prosperita (např. význam marketingového průzkumu pro úspěšnost projektu).

EVROPSKÝ FOND
PRO REGIONÁLNÍ
ROZVOJ

Příloha 1

Přehled realizovaných projektů VTP/PI/CTT
v programu Prosperita

	Název příjemce	Název projektu	Adresa	webové stránky
1.	Vědeckotechnický park Plzeň. a.s.	Vědeckotechnický park Plzeň	Riegrova 1, 306 25 Plzeň	http://www.vtpplzen.cz
2.	VYRTYCH – Technologický park a inkubátor, s.r.o.	Technologický park a Inkubátor Březno	Židněves 116, 294 06 Březno	http://www.vyrtych-tpi.cz
3.	Regionální centrum kooperace, a.s.	Vědeckotechnický park Slavičín, Provozní část	Komenského 882, 763 21 Slavičín	http://www.rckas.cz
4.	BIC Ostrava, s.r.o.	BIC Ostrava – rozšíření služeb	Mostárenská 1, 703 00 Ostrava	http://www.bicova.cz
5.	Agentura pro ekonomický rozvoj Vsetínska, o.p.s.	Podnikatelský inkubátor Vsetín	Horní náměstí 3, 755 01 Vsetín	http://www.aerv.cz
6.	Podnikatelský inkubátor Nymburk, příspěvková organizace	Výstavba a provoz podnikatelského Inkubátoru v Nymburce	Za Žoskou 2506, Nymburk	http://www.meu-nbk.cz
7.	Masarykova univerzita v Brně	Centrum pro transfer technologií Masarykovy univerzity v Brně	Žerotínovo nám. 9, 601 77 Brno	http://www.ctt.muni.cz
8.	Univerzita Palackého v Olomouci	Podnikatelský inkubátor Vědeckotechnického parku Univerzity Palackého v Olomouci	Šlechtitelů 21, 763 71 Olomouc	http://www.vtpup.cz
9.		Rozvoj Vědeckotechnického parku Univerzity Palackého v Olomouci	Šlechtitelů 21, 763 71 Olomouc	
10.	TechnoPark Pardubice, k.s.	TechnoPark Pardubice – Vědeckotechnický park	U Panasonicu 376, 530 02 Pardubice	http://www.techpark.cz
11.		TechnoPark Pardubice – Podnikatelský inkubátor	U Panasonicu 376, 530 02 Pardubice	
12.	VÚSH, a.s.	Podnikatelský inkubátor Brno - Jih	Hněvkovského 65, 617 00 Brno	http://www.vtpbrno.cz
13.	Jihomoravský kraj	INBIT – výstavba biotechnologického inkubátoru	Kampus MU, Brno - Bohunice	nenalezeny
14.	Město Slavičín	Vědeckotechnický park Slavičín – Investiční část	Komenského 882, 763 21 Slavičín	nenalezeny
15.	Technologické inovační centrum, s.r.o.	Podnikatelské inovační centrum Zlín	Vavrečkova 5262, 760 01 Zlín	http://www.ticzlin.cz
16.		Projekt podnikatelského inkubátoru, vědeckotechnického parku a centra pro transfer technologií ve Zlínském kraji	Vavrečkova 5262, 760 01 Zlín	
17.	ENKI, o.p.s.	Třeboňské inovační centrum – II. etapa realizace	Dukelská 145/1, 379 82 Třeboň	http://www.tic.trebon.cz
18.	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	I. etapa koncipování VTP České Budějovice	Branišovská 31, 370 05 České Budějovice	http://www.agrien.cz/vedeckotechnicky-park.php

19.	Ústav jaderného výzkumu Řež, a.s.	Vědeckotechnický park a podnikatelský inkubátor Řež	250 68 Husinec – Řež 130	http://www.ujv.cz/cz/park.html
20.	Institut EuroSchola, o.s.	STEEL IT – Zřízení podnikatelského inkubátoru v oblasti informačních a komunikačních technologií na Těšínském Slezsku	Nám. Svobody 527, 739 61 Třinec	http://www.steel-it.cz
21.	RVP Invest, a.s.	Podnikatelský inkubátor RVP Invest, a.s. ve Fulneku	Jerlochovice 120. 742 45 Fulnek	nenalezeny
22.	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava	Technologický pavilon CPIT – TL2, Centrum pokročilých inovačních technologií	17.listopadu 15, 708 33 Ostrava - Poruba	http://www.cpit.vsb.cz/inkubator/
23.		Start-up RCTT, Regionální centrum transferu technologií	17.listopadu 15, 708 33 Ostrava - Poruba	
24.	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Vědeckotechnický park a centrum transferu technologií při UTB ve Zlíně	Vavrečkova 5262, 760 01 Zlín	http://www.vtp.utb.cz
25.	EUROSIGNAL, a.s.	Vědecko-technický park Mstěnice	U nádraží 34, 250 91 Zeleneč - Mstěnice	http://www.ieurosignal.eu
26.	Podnikatelské centrum Rumburk VTP, s.r.o.	Projekt Vědeckotechnického parku – Podnikatelské centrum Rumburk VTP s.r.o. (zkrácený název VTP Rumburk)	Melušova 982, 408 01 Rumburk	http://www.pc-vtp-rumburk.cz
27.	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	Dobudování vědeckotechnického parku v Nových Hradech	Zámek 136, 373 33 Nové Hradce	http://www.greentech.cz/cbt
28.	Jihomoravský kraj + JIC, zájmové sdružení právnických osob	Vědeckotechnický park JMK - výstavba	U Vodárny 2, 616 00 Brno	http://www.jic.cz
29.		INBIT – provoz biotechnologického inkubátoru	Kampus MU, Brno - Bohunice	
30.		Vědeckotechnický park JMK - provoz	U Vodárny 2, 616 00 Brno	
31.		Technologický inkubátor VUT - provoz	U Vodárny 2, 616 00 Brno	
32.	Statutární město Hradec Králové	Technologické centrum Hradec Králové	Piletická 486/19, 503 41 Hradec Králové	http://www.tchk.cz

Další odkazy lze nalézt na:

<http://www.svtp.cz/search.php3?navez=&mestosidla=®ion=&odvetvi=&technologie=&stav=&najednou=48&search=1&output=2> (Internetové stránky Společnosti vědeckotechnických parků ČR)

<http://www.czechinvest.org/data/files/parky-203.pdf> (Internetové stránky agentury CzechInvest)